

COVID-19'A İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE UYGULAMA (KAP) DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

TOPLUM TEMELLİ GÖÇ PROGRAMLARI

Eylül 2020

+ C
IFRC

**TÜRK
KIZILAY**

**TOPLUM
MERKEZİ**

COVID-19'A İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE UYGULAMA (KAP) DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

Hazırlayanlar

Türk Kızılay Toplum Merkezi Personelleri

Tenadi Gölemerz

Mehmet Akdaş

Semih Paslı

Sayeeda Farhana

Klaudia Jankowska

Grafik Tasarım

Engin Aygün

Türk Kızılay

Toplum Temelli Göç Programları

COVID-19'A İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE UYGULAMA (KAP) DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

TOPLUM TEMELLİ GÖÇ PROGRAMLARI

Eylül 2020

Özet

Toplum Temelli Göç Programları kapsamında yürütülen bu değerlendirme çalışması; IFRC ile birlikte, Türk Kızılay tarafından 20 Temmuz - 12 Ağustos 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Değerlendirmenin amacı; toplumun COVID-19'a ilişkin bilgi, tutum ve uygulamalarını (KAP) tespit ederek ihtiyaç duyulan bilgileri belirlemektir. Değerlendirme; Türk Kızılay'ının sosyal medya platformları, telefon görüşmeleri ve 16 Toplum Merkezi'nin bulunduğu yerlerde yürütülen odak grup görüşmeleri vasıtasıyla göçmen ve yerel halkla birlikte gerçekleştirilmiştir. Hem nitel hem de nicel verilerden oluşan araştırma için 16 Toplum Merkezi'nin bulunduğu bölgelerde toplam 3.840 telefon görüşmesi yapılmıştır. Toplam 320 göçmen ve yerel topluluk üyesi, 32 odak grup görüşmesine katılım sağlamıştır. Değerlendirme bulguları sayesinde, toplumun COVID-19'a ilişkin farkındalık ve bilgi seviyesi tespit edilerek risk iletişimi, davranış değişikliği ve toplum katılımı faaliyetlerine yön verilecektir.

Bilgi, tutum ve uygulamalara ilişkin çalışma, Türk Kızılay sosyal medya hesapları aracılığıyla paylaşılmıştır. Bununla birlikte, sosyal medya aracılığıyla paylaşılan ankete gönderilen toplam yanıt sayısı çok az olduğundan, bu yanıtların istatistiki açıdan anlamlı bir analiz ve bulgular sağlaması mümkün değildi. Bu nedenle, söz konusu yanıtlar, değerlendirmenin analizi için kullanılmamıştır. Bu raporda, telefon görüşmeleri ile elde edilen anket sonuçları ve 16 Toplum Merkezi'nin bulunduğu yerlerde yapılan odak grup görüşmeleri çıktıları sunulmaktadır.

Bulgular; tüm bölgelerdeki topluluk üyelerinin, hastalığın belirtileri, nasıl yayıldığı ve bulaşma riskini azaltmaya yönelik önlemler de dâhil olmak üzere COVID-19 hakkında yüksek bir farkındalık düzeyine (%96,5) sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, topluluğun çoğunluğunun, bu konuyla ilgili olarak sağlanan bilgileri aldığına işaret etmektedir.

Katılımcılar arasında COVID-19 hakkında en popüler bilgi kaynağı televizyondur (%66,4). Televizyonu hükümet yetkilileri (%38,7), Facebook (%34,8), sağlık çalışanları (%31,4), internet siteleri (%23,8), aile ve arkadaşlar (%43,3) takip etmiştir. Sözü edilen diğer kaynaklar arasında Türk Kızılay ve internet sitesi, Toplum Merkezi personeli ve gönüllüleri, Sağlık Bakanlığı, doktorlar, camiler, gazete, radyo, STK'lar ve sosyal medya kanalları da yer almaktadır. Bilgi almak için Facebook (%24,5) ve WhatsApp (%11,1) kullanımı göçmenler arasında biraz daha yüksek oranda olmakla birlikte, yerel topluluklar arasında TV programlarından bilgi alma eğilimi (%35,8) daha yaygındır. Zira TV programları çoğunlukla Türkçedir, yerel topluluklar için dil bariyeri bulunmamakta ve yerel topluluk üyeleri televizyona daha kolay erişilebilmektedir. Ankete katılanların çoğunluğu (%95,6) COVID-19'la ilgili bilgi alma konusunda herhangi bir zorlukla karşılaşmadıklarını bildirmiştir. Öte yandan, göçmenler; dili, bilgiyi erişmelerini zorlaştıran temel engellerden biri olarak tanımlamıştır. İnternet masrafını karşılayamamak veya Arapça okuma yazmama bilmemek, göçmenlerin yazılı bilgilere erişimini zorlaştıran diğer engeller arasındadır.

Topluluklar için en güvenilir bilgi kaynakları hükümet yetkilileri (%46,9), televizyon (%44,3), sağlık çalışanları (%34,8) ve doktorlardır (%22,3). Diğer bilgi kanalları arasında Facebook, aile ve arkadaşlar, toplum liderleri, muhtarlar, internet siteleri, Sağlık Bakanlığı, Türk Kızılay, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve STK'lar yer almaktadır. Birçok yerde, dini liderlerin, bilgi almak için başvuru kanalları arasında yer aldığı belirtilmektedir. Türk Kızılay Facebook sayfasında veya diğer sosyal medya platformlarında canlı oturumlar düzenlenerek bu oturumlarda konuşma yapmak ve farkındalığı arttırmak üzere doktorların davet edilmesi ve doktorların izleyicilerin sorularına yanıt vermesi önerilmektedir.

Ankete katılanların çoğunluğu; COVID-19 hastalığına yakalanma riski en yüksek grupların yaşlılar (%85,8) ve kronik hastalığı olan kişiler (%74,1) olduğunu belirtmektedir. Diğer katılımcılara göre hamile kadınlar, sağlık çalışanları veya fabrikalarda ve halka açık alanlarda çalışan kişiler, toplu taşıma araçlarını kullanan kişileri ve önleyici tedbirlere uymayan kişiler de COVID-19 bulaşma riski olan kişiler arasında yer alır. Gençler ve çocuklar nispeten daha düşük risk altında olsalar da, hastalığın taşıyıcısı olabilecekleri topluluk tarafından anlaşılmaktadır.

COVID-19 hakkında hem göçmen hem de yerel halk arasında yayılan çeşitli söylentiler vardır. Bu söylentiler, çoğunlukla kulaktan kulağa ve sosyal medya üzerinden yayılmaktadır. Bir topluluktaki doğru bilinen yanlışlar ve söylentiler, toplumsal gerginliği artırabilir veya zararlı davranışlara yol açabilir. Topluluklara, hızlı bir şekilde doğru bilgiler verilerek bu söylentiler yanıtlanmalıdır.

Ankete katılanların çoğu (%84,0) COVID-19 virüsünün çok tehlikeli olduğunu düşünmektedir. Bazı katılımcılar, topluluklarındaki az sayıda insanın COVID-19'un siyasi bir sorun olduğuna inandığını veya gerçekte var olmadığını düşündüğünü söylemiştir.

COVID-19 virüsü bulaşmış ya da bu hastalığı atlattığı bir kişinin ayrımcılığa maruz kalıp kalmadığı sorulduğunda, yerel nüfusun %21,7'si "evet" yanıtını verirken göçmen katılımcıların %8,7'si "evet" yanıtı vermiştir. Bu durum, COVID-19'la ilgili damgalamanın yerel topluluk arasında, göçmen topluluklarına göre daha yaygın olduğunu göstermektedir. Bu kişiler arasında (1548 katılımcı) ayrımcılığa maruz kalan insanlar, COVID-19 hastalığına yakalanan veya geçmişte yakalanmış kişiler (%60,1) ile COVID-19'a yakalandığından şüphelenilen kişilerdir (%55,2).

Ankete katılanların üçte ikisi (%67,1) kendisine COVID-19 virüsü bulaşmış olabileceğinden endişe etmektedir. İşini kaybetme korkusu (%9) veya fiilen işini kaybetme (%9,1), kira/fatura ödeme sıkıntıları (%9,4) ya da ev (%6,4) veya hijyen ürünlerini almak

için parası olmamak (%3,9) dile getirilen diğer kaygılar arasında yer almaktadır. Bu kaygılar, göçmenler arasında yerel halka kıyasla biraz daha yaygındır. Erkekler arasında da bu kaygılar, kadınlara göre daha yaygındır.

Anket katılımcılarının neredeyse tümü (%94,3) COVID-19 riskini önlemek için günlük hayatlarında bazı önlemler almaktadır. Bu önlemler arasında ellerini sık sık sabun ve su ile yıkamak, kişisel hijyen uygulamalarına özen göstermek, evde kalmak ve mutlaka gerekli olmadığı sürece dışarı çıkmaktan kaçınmak, evdeki yüzeyleri sterilize etmek, dezenfektan ile evleri temizlemek, maske kullanmak ve sosyal mesafeyi korumak da yer almaktadır. Herhangi bir önlem almadıklarını söyleyenler (64 kişi) bunun için çeşitli nedenler öne sürmektedir: önleyici tedbirlerin nasıl alınacağını bilmemek (%50), bu uygulamaların riski önleyeceğine inanmamak (%20,3) ve sabun veya dezenfektan alacak parası olmamak (%14,1).

Yüksek farkındalık düzeylerine rağmen, birçok yerde, topluluk üyeleri; salgının erken safhalarına kıyasla, önleyici tedbirlere giderek daha az uyma eğilimindedir. Bazıları sağlıklı insanların hastalığa yakalanmayacağına ve hastalığı yayamayacağına inanırken, bazıları COVID-19'un gerçekten var olmadığını düşünmektedir. İnsanlar, sıcak havalarda maske takmayı rahatsız edici bulmakta ya da maskeleri uygun şekilde takmamaktadır. Sosyal izolasyon nedeniyle aylarca evde kaldıktan sonra, giderek daha fazla sayıda insan artık sosyal mesafe önlemlerine uymadan veya maske takmadan dışarı çıkmaya ve kamusal alanlara gitmeye başlamıştır. İnsanlar işyerlerine tekrar gitmeye başladıkça, işyerlerinde güvenlik ve temizlik tedbirlerini uygulamaya devam etmeleri için teşvik edilmeleri ve motive edilmeleri gerekmektedir.

Ankete katılanların yaklaşık %55'i COVID-19 hakkında ek bilgiye ihtiyaç duymadığını belirtirken geri kalan %45'i COVID-19 ile ilgili çeşitli konularda bilgi talep etmektedir. Topluluklar; önleyici tedbirler hakkında bilgi sahibi olsalar da insanlara karantina sonrası bu dönemde kendilerini nasıl koruyacakları hakkında bilgi vermek için farkındalık artırma faaliyetlerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Çocukların ve gençlerin enfeksiyondan korunması için, riskleri ve gerekli önlemleri anlamalarına yardımcı olmak amacıyla bilgi verici daha fazla materyal hazırlanmalıdır. Hem toplumu hem de çocukları ve gençleri sağlıklı davranışlar uygulamaya teşvik etmek için COVID-19 ve hijyen ile ilgili online eğitimler/seminerler ve tanıtımlar düzenlenmesi önerilmektedir.

Ankete katılan kişilerin yarısından fazlası; Türk Kızılay'dan telefonla (%58,6) bilgi almayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Bu katılımcıları SMS (%29,6), Facebook (%23,8) ve WhatsApp (%20,3) üzerinden bilgi almayı tercih ettiklerini söyleyen katılımcılar izlemektedir. Türkçe (%59,6) ve Arapça (%51,1) tercih edilen temel dillerdir. Nispeten az sayıda katılımcı tarafından İngilizce, Farsça ve Kürtçe tercih edilen olarak bildirilmiştir.

Göçmen katılımcıların kayda değer bir oranı, Türk Kızılay sosyal medya hesaplarını takip ettiğini bildirirken, yerel topluluktan katılımcıların çoğu bu platformlardan veya Türk Kızılay internet sitesinden ya da bu kanalların COVID-19 konusunda bilgi sağladığından haberdar değildi. Türk Kızılay'ının sosyal medya hesaplarını takip eden tüm katılımcılar arasında (1.752 katılımcı), göçmenlerin (%62,1) Türk Kızılay'ının Facebook ve Toplum Merkezi sayfalarını ziyaret etme ihtimalleri, yerel halka (%25,6) kıyasla çok daha yüksekti. Yerel topluluk için, Türk Kızılay Instagram ve Twitter'daki hem genel hesapları hem de Toplum Merkezi hesapları daha popülerdi. Yerel topluluk katılımcılarının yarısından fazlası (%52,4) bu sayfaları ziyaret ettiğini bildirirken göçmenlerin üçte birinden azı (%28,3) bu sayfaları ziyaret etmektedir.

Katılımcıların yaklaşık %72,4'ü soru sormak veya geri bildirim paylaşmak için Türk Kızılay'ını telefonla arayarak iletişim kurmayı tercih ettiğini söylemiştir. Ankete katılanlar, Toplum Merkezlerini ziyaret etmeyi veya personelle/gönüllülerle yüz yüze görüşmeyi tercih ettiklerini de belirtmişlerdir. Zoom/Skype üzerinden yapılan çevrimiçi toplantılar; soru sormak ve toplulukların temel endişelerini paylaşmak açısından faydalı görülmektedir. Türk Kızılay'ının bu değerlendirmeye benzer daha fazla anket yapılması önerilmektedir. Topluluklar, COVID-19 hakkındaki durumlarını ve endişelerini tartışmak için bu araştırmalara katılabilir.

Mevcut durumda, pek çok kişi işini kaybetmiştir. Aynı zamanda toplumda maske, hijyen setleri, gıda kolileri ve psikososyal destek ihtiyacı da artmaktadır. Toplulukların COVID-19 salgınına müdahale etmelerine yardımcı olmak için Türk Kızılay ruhsal sağlık desteği de dâhil olmak üzere ilgili hizmetler giderek daha fazla talep edilmektedir. Bu anket, virüsün oluşturduğu doğrudan risklere ve virüsün yayılmasını önlemek için atılacak adımlara ilişkin genel bir farkındalık bulunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, virüsün ikincil etkilerine müdahale edilmelidir. Kuruluşların, sağladıkları bilgi ve hizmetlerle, değişen duruma hızlı bir şekilde müdahale etmesi de giderek daha önemli bir ihtiyaç haline gelmektedir.

¹ COVID-19 salgını sırasında, salgının yayılmasını önlemek için sokağa çıkma yasakları ve karantina tedbirleri gibi ciddi önlemler ve kısıtlamalar uygulanmıştır. Türkiye'de Mart ayının ortalarında ilk COVID-19 vakası bildirildikten kısa bir süre sonra, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti tarafından ülkede salgının yayılmasını önlemek için katı tedbirler alınmıştır. 65 yaş üstü ve 20 yaşından küçükler için sokağa çıkma yasağı başlatılmıştır, şehirlerarası yolculuğa kısıtlamalar getirilmiştir ve hafta sonu sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Diğer çevreleme tedbirleri arasında okulların kapatılması, esnek çalışma düzenlemelerinin sağlanması, insanlara evde kalmalarının tavsiye edilmesi ve halk toplantılarının yasaklanması yer almaktadır. Haziran ayı başından itibaren, Türkiye'de sokağa çıkma yasakları uygulamadan kaldırılmıştır; işletmeler, devlet daireleri ve diğer hizmet kuruluşları yeniden açılmıştır ve farklı şehirlerde COVID-19 durumuna bağlı olarak hedef odaklı kısıtlamalar uygulanarak Türkiye genelindeki kısıtlamalar hafifletilmiştir. 26 Ağustos 2020 tarihinde, hükümet, COVID-19'un yayılmasını asgari düzeye indirmek amacıyla, tüm kamu kurumları için esnek çalışma usullerini düzenleyen yeni bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımlamıştır.

İçerikler	
Özet	4
Haritalar	8
Tablolar	8
Şekiller	8
Kısaltmalar	9
Giriş	10
Arka Plan	11
Neden KAP değerlendirmesi?	11
Amaç ve Hedefler	12
Yöntem	12
Türk Kızılay Toplum Merkezi Sosyal Medya Hesapları Aracılığıyla Paylaşılan Anketler	12
Toplum Merkezi personeli tarafından gerçekleştirilen telefon görüşmeleri.....	12
Online Odak Grup Görüşmeleri.....	12
Sınırlamalar.....	14
Demografik Profil	14
Cinsiyet	14
Yaş.....	14
Uyruk	15
Türkiye'deki Statü	15
Eğitim düzeyi.....	15
Konuşulan ve Anlaşılan Dil	16
Bilgi	17
Yeni Koronavirüs hakkında neler biliyorsunuz?	18
Yeni Koronavirüs hakkında ne tür bilgiler aldınız?.....	18
Koronavirüs nasıl bulaşır?	19
Koronavirüs enfeksiyonunun başlıca belirtileri nelerdir?.....	19
Koronavirüsün bulaşmasını nasıl önleyeceğinizi biliyor musunuz?	20
Yeni Koronavirüs hakkında nereden bilgi ediniyorsunuz?	20
Yeni Koronavirüs hakkında bilgi almanızı engelleyen veya güçleştiren bir şey var mı?	21
Yanıtınız evet ise, bu engeller nelerdir?	21
Yeni Koronavirüs ile ilgili bilgi almak için en çok hangi bilgi kanalına/kime güvenebilirsiniz?.....	22
Enfeksiyona yakalanma riski en yüksek olan kişiler kimler?.....	23
Koronavirüs hakkında doğru olup olmadığından emin olmadığınız herhangi bir şey duyduunuz mu?	23
Tutumlar	26
Sizce yeni Koronavirüs ne kadar tehlikeli?.....	27
Topluluğunuz içinde Koronavirüs bulaşan ya da bu hastalığı atlatan kişilere farklı bir şekilde davranıldı mı veya bu nedenle ayrımcılık yapıldı mı?	27
Eğer yanıtınız evet ya da bir ölçüde ise, aşağıdaki gruplardan hangisi Koronavirüs nedeniyle toplumunuzda ayrımcılığa maruz kaldı?	28
Koronavirüs hakkında sizi en çok endişelendiren veya kaygılandıran şey nedir?.....	29
Uygulamalar	30
Enfeksiyon riskini önlemek için günlük yaşamınızda herhangi bir önlem alıyor musunuz?.....	31
Gerekli önlemler almıyorsanız bunun nedeni nedir?	31
Yanıtınız evet ise ya da bazen ise, son günlerde size ve ailenize Koronavirüs bulaşmasını önlemek için neler yaptınız?	32
Bu tür önleyici tedbirler alma konusunda herhangi bir zorlukla karşı karşıya kalıyor musunuz?.....	33
Siz ya da aile üyelerinizden biri bu hastalığın belirtilerini gösterirse ne yaparsınız?	34

Bilgi İhtiyaçları ve İletişim Kanalları 35

Yeni Koronavirüs ile ilgili hangi bilgilere ihtiyaç duyuyorsunuz?	36
Koronavirüs hakkında Türk Kızılay'ından nasıl bilgi almak istersiniz?	37
Hangi dilde bilgi almayı tercih edersiniz?	38
Koronavirüs hakkında bilgi almak için Türk Kızılay'ının sosyal medya hesaplarını (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube) ve internet sitesini takip ediyor musunuz?	39
Yanıtınız evet ise, hangi platformları takip ediyorsunuz?	39
Yanıtınız hayır ise ya da bazen ise, bunun nedenleri nelerdir?	39
Koronavirüs hakkında Türk Kızılay'ına soru sormak veya geri bildirim paylaşmak isterseniz, bunu nasıl yapmayı tercih edersiniz?	40
COVID-19 hakkında herhangi bir yorumunuz veya geri bildiriminiz varsa bizimle paylaşabilirsiniz	42

Tavsiyeler 43

Haritalar

Harita 1: Türkiye’de Kızılay Toplum Merkezi’nin bulunduğu iller	14
---	----

Tablolar

Tablo 1: OGG katılımcılarının sayısı ve bileşimi	13
Tablo 2: Söylentiler ve söylentilerin yayıldığı yerler	25

Şekiller

Şekil 1: Katılımcıların Cinsiyet-Yaş yapısı.....	14
Şekil 2: Katılımcıların Uyuşu ve statüsü	15
Şekil 3: Katılımcıların eğitim düzeyi, statülerine ve cinsiyetlerine göre	15
Şekil 4: Konuşulan dil, statüye göre	16
Şekil 5: COVID-19 hakkında farkındalık.....	18
Şekil 6: COVID-19 ile ilgili alınan bilgi türleri	18
Şekil 7: COVID-19’un nasıl yayıldığına ilişkin farkındalık	19
Şekil 8: COVID-19’un belirtileri	19
Şekil 9: COVID-19’un nasıl önlendiğine ilişkin farkındalık.....	20
Şekil 10: COVID-19 ile ilgili bilgi kaynakları, statüye göre	20
Şekil 11: Bilgi almanın önündeki engeller.....	21
Şekil 11a: Bilgi almanın önündeki engeller, devam sorusu	21
Şekil 12: Güvenilir bilgi kaynakları.....	22
Şekil 13: COVID-19 bulaşma riski olan kişiler	23
Şekil 14: COVID-19’a ilişkin tutumlar.....	27
Şekil 16: COVID-19 ile ilgili olarak ayrımcılığa maruz kaldığı bildirilen kişiler	27
Şekil 16: COVID-19 ile ilgili olarak ayrımcılığa maruz kaldığı bildirilen kişiler	28
Şekil 17: COVID-19 ile ilgili endişeler ve kaygılar	29
Şekil 18: Önleyici tedbirleri uygulama ihtimali.....	31
Şekil 19: Önleyici tedbirlerin alınmama nedenleri	31
Şekil 20: COVID-19’u önlemek için alınan tedbirler.....	32
Şekil 21: Önleyici tedbirlerin alınması konusunda karşılaşılan zorluklar	33
Şekil 22: COVID-19 belirtileri olduğunda atılacak adımlar.....	34
Şekil 23: Topluluklarının şu anda ihtiyaç duydukları bilgiler	36
Şekil 24: Bilgi almak için tercih edilen iletişim kanalları	37
Şekil 25: Bilgi almak için tercih edilen dil.....	38
Şekil 26: COVID-19 ile ilgili bilgileri almak için Türk Kızılay’ının sosyal medya hesaplarını kullanma sıklığı	39
Şekil 26a: COVID-19 ile ilgili bilgileri almak için Türk Kızılay’ının sosyal medya hesaplarını kullanma sıklığı (devam sorusu).....	39
Şekil 27: Türk Kızılay’ının sosyal medya hesaplarını kullanmama veya bazen kullanma nedenleri.....	39
Şekil 28: Türk Kızılay’ına soru sormak veya geri bildirim paylaşmak için tercih edilen iletişim kanalı	40

Kısaltmalar

CBHFA	Toplum Temelli Sağlık ve İlk Yardım
TM	Toplum Merkezi
CEA	Toplum Katılımı ve Hesap Verebilirlik
OGG	Odak Grup Görüşmesi
BEİ	Bilgi, Eğitim ve İletişim
IFRC	Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu
BY	Bilgi Yönetimi
KAP	Bilgi, Tutum ve Uygulamalar
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
PİDR	Planlama İzleme Değerlendirme ve Raporlama
KKE	Kişisel Koruyucu Ekipman
PSD	Psikososyal Destek
RİTK	Risk İletişimi ve Topluluk Katılımı
WHO	Dünya Sağlık Örgütü

GİRİŞ

Veri toplama işlemleri, Şanlıurfa Toplum
Merkezi 27 Temmuz 2020
Fotoğraf: Türk Kızılay

Arka Plan

COVID-19 salgını; bir halk sağlığı krizine yol açmanın yanı sıra, dünya çapında insanların yaşamlarını, sağlığını ve geçim kaynaklarını etkileyen insani bir krize de neden olmuştur. Bu krizin sosyo-ekonomik koşullar üzerindeki etkileri sebebiyle, hâlihazırda yerinden edilen ve çatışmalardan etkilenen savunmasız gruplar, COVID-19 salgını karşısında daha fazla risk altındadır. Günlük rutinlerin aksamasının ve sosyal izolasyonun etkileri göz önüne alındığında, salgının, kişinin kendi sağlığı ve sevdiklerinin sağlığı hakkında korku ve kaygıya yol açarak ruhsal sağlığı ve psikososyal iyi olma halini de etkilediği görülmektedir.

Türkiye’de 7 Eylül 2020 itibarıyla, 279.806 vaka teyit edilmiş ve 6.673 ölüm bildirilmiştir. 251.105 kişi hastalığı atlattır. Ülkede COVID-19’a ilişkin tedbirler devam etmekle birlikte, 2020’nin Haziran ayından itibaren sokağa çıkma yasakları kaldırılmıştır. Restoranlar, kafeler, alışveriş merkezleri, kuaför salonları, berberler ve benzeri tesislerin yanı sıra devlet daireleri ve karantina sırasında kapatılan diğer işletmeler de dâhil olmak üzere işletmeler yeniden açılmıştır. 65 yaşın üzerindeki vatandaşlar 10.00-20.00 saatleri arasında dışarı çıkarken, 18 yaşından küçükler ebeveynleri ile her zaman dışarı çıkabilmektedir. Her iki grubun da daha önce haftanın belli günleri dışında evlerini terk etmeleri yasaklanmıştı.

Türkiye Cumhuriyeti hükümeti, 26 Ağustos 2020 tarihinde kamu kurumlarında esnek çalışma usullerine ilişkin yeni bir cumhurbaşkanlığı kararnamesi yayımlamıştır. Resmî Gazete’de yayımlanan bu kararname, COVID-19 salgınının yayılmasını asgari düzeye indirmek amacıyla yeni çalışma programlarına ilişkin talimatları içermektedir. Salgın sırasında hizmet vermeye devam etmek için, birçok kamu kurumları, çalışanlara uzaktan çalışma yöntemleri sunmakta ve çeşitli vardiyalar sağlamaktadır.

Türk Kızılay; Toplum Temelli Göç Programları kapsamında, risk iletişimi ve toplum katılımı faaliyetleri yürüterek ülkede COVID-19’la ilgili ihtiyaca cevap vermektedir. Bu kapsamda göçmen ve yerel topluluklara telefon, online sosyal medya ve konferans platformları vasıtasıyla bilgi verilmekte, hanelerde ve kamuya açık alanlarda bilgilendirme faaliyetleri de yürütülmektedir. Türk Kızılay iletişim ekibi; toplumun bilgi ihtiyaçları doğrultusunda, Türk Kızılay halk sağlığı bölümü ile koordinasyon içinde, COVID-19 ile ilgili çeşitli konularda bilgileri güncellemekte, yeni içerikler ve bilgilendirici materyaller hazırlamakta ve söylentileri yanıtlamak için verilere dayalı bilgiler sağlamaktadır. Bugüne kadar, Türk Kızılay; COVID-19 ile ilgili olarak Toplum Merkezi risk iletişimi ve toplum katılımı ve hijyen uygulamalarını teşvik etmeye yönelik faaliyetleri aracılığıyla 88.711 göçmen ve yerel topluluk üyesine ulaşmıştır. Bunun yanı sıra Türk Kızılay tarafından, sağlık müdahaleleri (telefonla belirti taraması, hastanelere olası COVID-19 vakalarının yönlendirilmesi ve online çeşitli psikososyal destek faaliyetleri) de yürütülmektedir.

Türk Kızılay’ının Türkiye genelinde 15 şehirde 16 Toplum Merkezi bulunmaktadır. Söz konusu merkezlerde koruma faaliyetleri, sosyal uyum faaliyetleri, sağlık hizmetleri ve psikososyal hizmetler, dil kursları, meslek edindirme eğitimleri de dâhil olmak üzere çeşitli hizmetler sağlamaktadır. Ayrıca, Covid-19 salgınının ilk günlerinden itibaren Toplum Merkezleri biçki dışı atölyelerinde yerel halk ve göçmenlerle birlikte maske üretimi gerçekleştirilmektedir. Haftalık ortalama 150 bin maske üretimiyle pandemi hastaneleri, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları desteklenmiştir. Bununla birlikte ihtiyaç sahiplerine hijyen kolileri dağıtımları gerçekleştirilmiş pandemi hastanelerinin ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla gerekli görüşmeler gerçekleştirilip kişisel koruyucu medikal malzemeleri teslim edilmiştir.

Toplulukları desteklemek ve savunmasızlıklarını azaltmak için toplulukları dinlemenin ve onlarla birlikte çalışmanın program kalitesini arttırdığını düşünen Türk Kızılay, sağlanan hizmetlerin toplumun ihtiyaçlarına uygun ve etkili olmasını sağlamak amacıyla, Toplum Merkezlerinde yaptığı çalışmalarda Kızılhaç ve Kızılay Hareketi’nin Toplum Katılımı ve Hesap Verebilirlik yaklaşımını kullanmaktadır.

Neden KAP değerlendirmesi?

COVID-19 ve devam eden salgın hakkında algılar hızla değişmektedir. Dolayısıyla insanlar arasında herhangi bir bilgi eksikliği; yanlış anlamalara, söylentilere ve paniğe yol açabilir. Birlikte çalıştığımız toplulukların geri bildirimlerinin alınması ve kaygılarının tespit edilmesi; hayat kurtarıcı bilgilerin sağlanması, müdahale faaliyetlerinin uyarlanması ve uzun vadede güven tesis edilmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Göçmen ve yerel toplulukların bilgi, tutum ve uygulamalarını (KAP) ve COVID-19 hakkındaki bilgi ihtiyaçlarını tespit etmek amacıyla, bu KAP değerlendirmesi 20 Temmuz- 12 Ağustos 2020 tarihleri arasında IFRC ile birlikte Türk Kızılay tarafından gerçekleştirilmiştir. Değerlendirme; insanların neler bildiklerini, neye inandıklarını ve COVID-19 ile ilgili olarak neler yaptıklarını anlamamıza yardımcı olmaktadır. İnsanları dinlememize ve çalışmalarımızı iyileştirmemize yardımcı olan bir topluluk katılım aracıdır. İnsanların hâlihazırda bildikleri şeyleri tespit etmek, buna nasıl tepki verdiklerini ve değişime karşı neden dirençli olabileceklerini bilmek; etkili ve hedef odaklı bilgiler geliştirmemize, topluluklarla diyalog kurmamıza ve olumlu davranışları teşvik etmemize yardımcı olabilir. Değerlendirme; aynı zamanda, mevcut salgın durumundan göçmen ve yerel halkın bağlarının anlaşılmasını da sağlamaktadır. Bu anlayış, risk iletişimi ve toplum katılımı faaliyetlerinin tüm gruplara hitap etmesini sağlayarak ortaya çıkabilecek yeni gerginliklerin önlenmesine yardımcı olabilir ya da mevcut gerginliklerin ve eşitsizliklerin şiddetlenmesini engelleyebilir.

Amaç ve Hedefler

Bu değerlendirmenin amacı; toplulukların bilgi, tutum ve uygulamalarının yanı sıra COVID-19'a ilişkin bilgi ihtiyaçlarını da tespit ederek risk iletişimi, davranış değişikliği ve topluluk katılımı faaliyetlerine yön vermektir.

Temel hedefler, aşağıda belirtilen konularda toplulukları daha iyi anlamaktır:

- COVID-19 hakkında genel bilgiler
- COVID-19'la ilgili tutumların ve duyguların yanı sıra algılar, inançlar veya varsa önyargılar
- COVID-19'la ilgili uygulamalar ve insanların kendilerini ve ailelerini hastalıktan korumak için neler yaptıkları
- Toplulukların bilgi ihtiyaçları ve Türk Kızılay ile geri bildirim paylaşmak veya Türk Kızılay'ından bilgi almak için tercih ettikleri iletişim kanalları

Yöntem

Bu Değerlendirme; Kızılay'ın sosyal medya platformları, telefon görüşmeleri ve online odak grup görüşmeleri aracılığıyla, 16 Toplum Merkezi'nin bulunduğu yerlerde, göçmen ve yerel halkla birlikte gerçekleştirilmiştir. Hem nitel hem de nicel verilerden oluşan araştırma için 16 Toplum Merkezinin bulunduğu yerde toplam 3840 kişi ile telefon görüşmesi yapılmıştır. 320 göçmen ve yerel topluluk üyesi, 32 adet odak grup görüşmesine katılmıştır. Bu 320 kişinin 160'ı erkek, 160'ı kadın; 160'ı göçmen ve 160'ı yerel topluluk üyesidir. Türk Kızılay; sosyal medya platformlarında ve telefon görüşmelerinde kullanılan KAP araştırma anketi ile OGG sorularını; Türk Kızılay, Sosyal Uyum ekibi, iletişim ve PİDR bölümlerinin yanı sıra IFRC CEA, IM ve PİDR ile istişare ederek hazırlamıştır. Anket verilerini toplamak için KOBO (mobil veri toplama için ücretsiz bir açık kaynak aracı) kullanılmıştır. 22 Temmuz 2020 tarihinde Toplum Merkezlerinden 25 Türk Kızılay personeline online oryantasyon sağlanarak değerlendirmenin amaçları, KOBO'nun veri toplamak için nasıl kullanılacağı, anket ve Odak Grup Görüşmeleri sorularının nasıl yönleneceği açıklanmıştır.

Türk Kızılay Toplum Merkezi Sosyal Medya Hesapları Aracılığıyla Paylaşılan Anketler

KAP değerlendirme çalışması; Toplum Merkezi Facebook ve LinkedIn sayfalarında ve Twitter hesabında Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak paylaşılmıştır. Anket, değerlendirme süresi içinde üç kez yayımlanmıştır. Sosyal medya üzerinden yapılan bu anket belirli bir grubu hedeflemez ve sayfayı ziyaret eden herkese açık tutulmuştur. Formlar, sosyal medya platformlarında yayımlandığında anketin amacı hakkında kısa bir açıklama yapılmıştır.

Toplum Merkezi personeli tarafından gerçekleştirilen telefon görüşmeleri

16 Toplum Merkezi'nin Türk Kızılay personeli; hem göçmenleri hem de yerel topluluk üyelerini telefonla arayarak anketi gerçekleştirmiştir. Her bir merkezin bulunduğu yerde toplam 240 kişi ile 16 yerde toplam 3.840 kişi ile görüşülmüştür. Katılımcıların 1.959'u kadın (%51), 1.877'i erkek (%48,9), 1.893'ü Türk (%49,3), 1.848'i Suriyeli (%48,1) olup ve 97'si (%2,6) diğer milletlerdendi. Ankete katılanların yaklaşık %50'si toplum merkezleri faaliyetlerine katılırken katılımcıların diğer yarısı toplum merkezinde herhangi bir hizmetten yararlanmamaktadır. Telefon anketi için rastgele örnekleme² ve kartopu tekniği örnekleme yöntemi³ kullanılmıştır.

Online Odak Grup Görüşmeleri

16 merkezin bulunduğu yerlerde, göçmen ve yerel halkla iki ayrı online OGG gerçekleştirilmiştir. Toplamda 32 odak grup görüşmesi gerçekleştirilerek 320 göçmen ve yerel topluluk üyesine ulaşılmıştır. OGG katılımcıları arasında, Türk Kızılay'ının mevcut topluluk forumu olan Danışma Kurulu üyeleri de yer almıştır⁴. Danışma Kurulu üyeleri daha önce 2020'nin Mart ayında COVID-19'u ele alan nitel bir değerlendirmede de yer almıştır. Dolayısıyla yaşamlarında olan herhangi bir değişiklik veya iyileşme bu OGG'lerde yansıtılabilmektedir. İstişareler online olarak yapıldığından, her OGG oturumuna en fazla 10 kişi katılmıştır.

Danışma Kurulu üyeleri dışında, OGG'lere katılan diğer katılımcılar belirlenirken, TM faaliyetlerine katılanlar ve TM'lerde

² Rastgele örnekleme, toplam nüfusun tarafsız bir temsiliyi oluşturması gereken bir örneklemeden oluşur. Telefon anketi için, TM faaliyetlerine katılan katılımcılar; TM'de dil kursları, mesleki eğitim, PSS danışmanlığı gibi çeşitli hizmetleri alan veya bunlara erişen topluluk üyelerinin bilgilerini kaydeden Türk Kızılay faydalanıcı veritabanından rastgele seçilmiştir.

³ Kartopu tekniği örnekleme; mevcut çalışmaya katılan kişilerin tanıdıkları arasından diğer katılımcıların tespit edilerek örnekleme dâhil edildiği, tesadüfi olmayan bir örnekleme tekniğidir. Telefon anketi için, TM faaliyetlerine katılmayan katılımcıları seçmek için kartopu tekniği örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Burada TM'deki faaliyetlerden yararlanan anket katılımcıları, TM'de herhangi bir hizmet almayan veya hizmetlere erişmeyen ve yakınlarında yaşayan diğer kişileri seçmektedirler.

⁴ Danışma Kurulu, topluluk temsilcilerinden (yerel halk ve göçmenler) oluşur. Toplum Merkezi'nin faaliyetleri ve onları etkileyen diğer konularla ilgili görüşlerini ve kaygılarını Türk Kızılay ve diğer paydaşlar ile paylaşan bir platform görevi görür. En fazla 15 üyesi olan kurul, çeşitli meslek kollarından ve yaşlardan hem erkek hem de kadın temsilcilerden oluşmaktadır.

herhangi bir hizmete erişmeyen kişiler de dâhil olmak üzere yaşlılara, engellilere ve tek ebeveynli hanelere öncelik verilmiştir. Göçmen ve yerel halk için ayrı OGG'ler yürütülmesinin nedeni, insanların açıkça tartışabilmesini sağlamak ve her iki tarafın da yanıt verirken diğer tarafı etkilemesini önlemektir.

OGG'lere katılan topluluk üyelerinin sayısı ve bileşimi aşağıdaki tabloda özetlenmiştir. 160'ı erkek, 160'ı kadın, 160'ı göçmen ve 160 yerel topluluk üyesinin yer aldığı görüşmelere toplam 320 kişi katılmıştır.

No	Toplum Merkezi	OGG katılımcılarının sayısı ve bileşimi				
		Yerel		Göçmen		Toplam
		Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	
1	Adana Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
2	Ankara Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
3	Bağcılar Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
4	Bursa Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
5	Hatay Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
6	İzmir Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
7	Gaziantep Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
8	Kahramanmaraş Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
9	Kayseri Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
10	Kilis Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
11	Konya Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
12	Mardin Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
13	Mersin Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
14	Sultanbeyli Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
15	Şanlıurfa Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
16	Kocaeli Toplum Merkezi	5	5	5	5	20
Toplam		80	80	80	80	320

Tablo 1: OGG katılımcılarının sayısı ve bileşimi

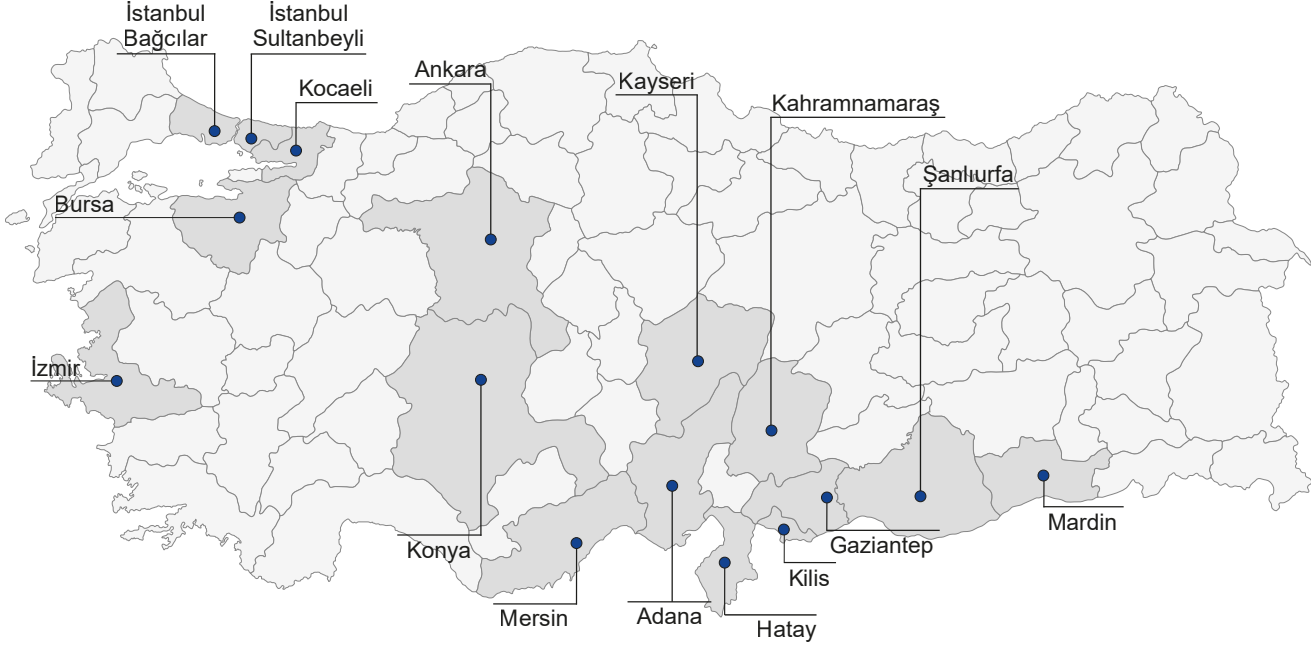

Veri toplama işlemleri, Şanlıurfa Toplum Merkezi, 29 Temmuz 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

Sınırlamalar

KAP anketi, değerlendirme süresi boyunca Türk Kızılay sosyal medya hesapları aracılığıyla üç kez yayımlanmış olsa da, gönderilen toplam yanıt sayısı anlamlı bir analize olanak sağlamayacak kadar az olduğundan ve bulgular istatistiksel olarak anlamlı olmadığı için söz konusu değerlendirme bu analizde kullanılmamıştır. Bu raporda, telefon anketi ile elde edilen anket sonuçları ve 16 Toplum Merkezi bölgesinde yapılan odak grup görüşmelerinin sonuçları sunulmaktadır. Bulgular; bilgi, tutum, uygulama ve bilgi ihtiyaçları bölümünde ayrı ayrı sunulmaktadır.

Harita 1: Türkiye'de Kızılay Toplum Merkezi'nin bulunduğu iller

Demografik Profil

Bu değerlendirmenin analizi, 16 Toplum Merkezinin bulunduğu yerlerde, göçmen ve yerel topluluk üyeleriyle birlikte gerçekleştirilen 32 odak grup görüşmesi ve 3.840 telefon görüşmesi vasıtasıyla alınan yanıtlara dayanmaktadır. 3.840 katılımcının 1.959'u kadın (%51) ve 1.877'i erkektir (%48,9). Katılımcıların yaş dağılımı: %0,9 14-17 yaş grubu, %39,6 18-29 yaş grubu, %56,6 30-59 yaş grubunda yer almaktadır ve %2,9'u 60 yaşın üzerindedir. Göçmen ve yerel topluluk üyeleriyle ayrı ayrı OGG'ler gerçekleştirilmiştir. 160'ı erkek, 160'ı kadın, 160'ı göçmen ve 160'ı yerel topluluk üyesi olmak üzere toplam 320 topluluk üyesi OGG'lere katılmıştır.

Cinsiyet

Kadın	■	1,959	(51.0%)
Erkek	■	1,877	(48.9%)
Yanıt vermek istemiyor	■	4	(0.1%)

Yaş

30-59	■	2,172	(56.6%)
18-29	■	1,522	(39.6%)
60+	■	112	(2.9%)
14-17	■	34	(0.9%)

Şekil 1: Katılımcıların Cinsiyet-Yaş yapısı

3.840 anket katılımcısı arasında 1.893 (%49,3) Türk, 1.848 (%48.) Suriyeli yer almıştır. Irak, İran, Afganistan uyruklu ve diğer gruplara (Filistin, Cezayirli, Özbek, vb.) mensup 97 kişi (%2,6) de bulunmaktaydı. 1.751 katılımcı geçici koruma altındaydı, 1.971 katılımcı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıydı. 110 kişi uluslararası koruma altında, oturma iznine sahip veya kayıtsız göçmen olarak sınıflandırıldı.

Görüşme yapılan 3.840 katılımcının 1.911'i (%49,8) göçmen ve 1.893'ü (%49,3) yerel topluluk üyesiydi. 34 (%0,9) katılımcı, göçmen olarak sınıflandırlamayan "diğer" kategorisi altında gruplandırıldı ve 2 (%0,1) katılımcı cevap vermemeyi tercih etti.

Uyruk

Türk	■	1,893	(49.3%)
Suriyeli	■	1,848	(48.1%)
Yanıt vermek istemiyor	▪	2	(0.1%)
Diğer	▪	34	(0.9%)
Iraklı	▪	41	(1.1%)
İranlı	▪	2	(0.1%)
Afgan	▪	20	(0.5%)

Türkiye'deki Statü

Uyrukları bakımından gruplandırılmış

Göçmen	■	1,911	(49.8%)
Yerel topluluk üyesi	■	1,893	(49.3%)
Diğer	▪	34	(0.9%)
Yanıt vermek istemiyor	▪	2	(0.1%)

Şekil 2: Katılımcıların Uyruğu ve statüsü

En yüksek eğitim düzeyi: Yerel topluluğa mensup katılımcıların %20,3'si üniversite mezunuyken göçmen katılımcıların %14,3'i ortaöğrenimini tamamlamıştır. Kadın katılımcıların %14,2'si ve erkek katılımcıların %15,8'i üniversite mezunuydu.

Eğitim düzeyi

Türkiye'deki statü ve cinsiyete göre

	Yerel topluluk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Üniversite	■ 778 (20.3%)	■ 358 (9.3%)	■ 14 (0.4%)	▪ 1 (0.0%)
Lise	■ 449 (11.7%)	■ 500 (13.0%)	■ 6 (0.2%)	▪ 1 (0.0%)
Ortaokul	■ 177 (4.6%)	■ 551 (14.3%)	■ 3 (0.1%)	▪ 1 (0.0%)
İlkokul	■ 275 (7.2%)	■ 372 (9.7%)	■ 6 (0.2%)	▪ 1 (0.0%)
Mesleki eğitim	■ 92 (2.4%)	■ 36 (0.9%)	▪ 5 (0.1%)	▪ 1 (0.0%)
Yüksek lisans / Doktora	■ 86 (2.2%)	■ 18 (0.5%)	▪ 5 (0.1%)	▪ 1 (0.0%)
Örgün eğitime kayıtlı değil	■ 24 (0.6%)	■ 65 (1.7%)	▪ 5 (0.1%)	▪ 1 (0.0%)
Diğer	■ 12 (0.3%)	■ 11 (0.3%)	▪ 5 (0.1%)	▪ 1 (0.0%)

	Kadın	Erkek	Yanıt vermek istemiyor
Üniversite	■ 544 (14.2%)	■ 605 (15.8%)	▪ 2 (0.1%)
Lise	■ 476 (12.4%)	■ 479 (12.5%)	▪ 1 (0.0%)
Ortaokul	■ 353 (9.2%)	■ 378 (9.8%)	▪ 1 (0.0%)
İlkokul	■ 407 (10.6%)	■ 246 (6.4%)	▪ 1 (0.0%)
Mesleki eğitim	■ 49 (1.3%)	■ 79 (2.1%)	▪ 1 (0.0%)
Yüksek lisans / Doktora	■ 51 (1.3%)	■ 58 (1.5%)	▪ 1 (0.0%)
Örgün eğitime kayıtlı değil	■ 64 (1.7%)	■ 25 (0.7%)	▪ 1 (0.0%)
Diğer	■ 15 (0.4%)	■ 7 (0.2%)	▪ 1 (0.0%)

Şekil 3: Katılımcıların eğitim düzeyi, statülerine ve cinsiyetlerine göre

Konuşulan dil kategorisinde, yerel nüfusun Türkçe (%48,7) konuştuğu, Türkçeyi İngilizcenin (%10) ve Arapçanın (%8,6) izlediği tespit edilmiştir. Göçmenler ise Arapça (%48,5) ve Türkçe (%17,3) konuşmaktadır göçmenlerin bir kısmı İngilizce (%6,3) bilmektedir. “Diğer” kategorisi altında: Bazı katılımcılar Kürtçe bildiklerini belirtmiştir.

Konuşulan ve Anlaşılan Dil

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Arapça	■ 331 (8.6%)	■ 1,861 (48.5%)	■ 22 (0.6%)	• 1 (0.0%)
İngilizce	■ 384 (10.0%)	■ 241 (6.3%)	■ 12 (0.3%)	• 2 (0.1%)
Farsça	■ 5 (0.1%)	■ 26 (0.7%)	■ 1 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Diğer	■ 189 (4.9%)	■ 65 (1.7%)	■ 8 (0.2%)	• 0 (0.0%)
Türkçe	■ 1,870 (48.7%)	■ 664 (17.3%)	■ 26 (0.7%)	• 2 (0.1%)

Şekil 4: Konuşulan dil, statüye göre

BİLGİ

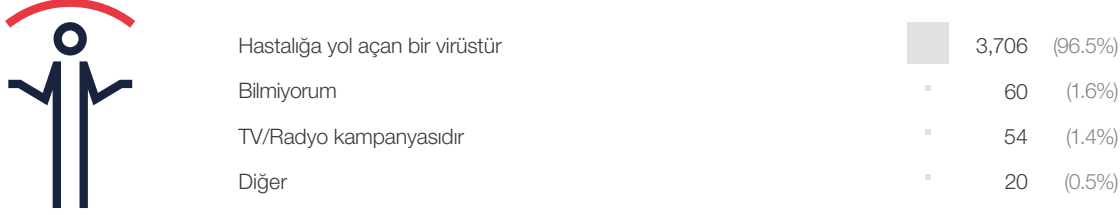
Veri toplama alışmaları, İstanbul Sultanbeyli Toplum
Merkezi, 5 Ağustos 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

Bilgi- bu KAP değerlendirmesinde, topluluğun COVID-19'a ilişkin farkındalığı ve bildikleri ölçülmektedir. Değerlendirme; insanların COVID-19, riskleri veya enfeksiyon riski altındaki gruplar ve hastalığı önlemeye yönelik koruyucu tedbirler hakkında farkındalığa sahip olup olmadığını tespit etmeye yardımcı olur.

Araştırmanın bulguları, katılımcıların %96,5'inin COVID-19'dan haberdar olduğunu göstermektedir. Bu rakam, katılımcıların COVID-19 hakkında yüksek düzeyde bilgi aldıklarına da işaret etmektedir. Katılımcıların %95,6'sı COVID-19'un hastalığa neden olabilecek bir virüs olduğunu bilmektedir. Öte yandan, katılımcıların geri kalan %3,5'i ya bu konuda bir şey bilmediklerini ifade etmiştir (%1,6) ya da COVID-19'un bir TV / radyo kampanyası olduğunu düşünmüştür (%1,4) veya diğer bir yanıt vermiştir (%0,5).

Yeni Koronavirüs hakkında neler biliyorsunuz?

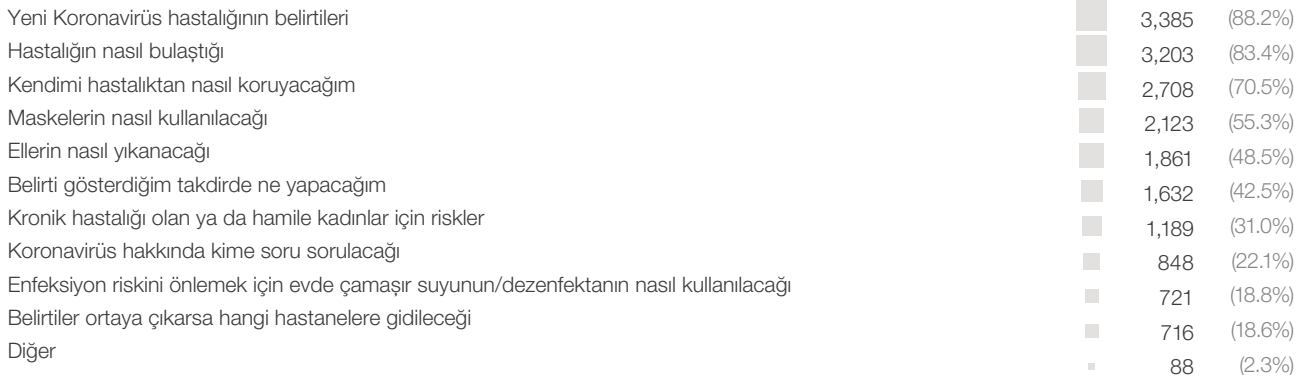
Şekil 5: COVID-19 hakkında farkındalık

“Diğer” kategorisi altında aşağıda belirtilen yanıtlar kaydedilmiştir: Çin kökenli bir virüştür ve gribe benzer bir hastalığa yol açar, yarasanlar tarafından yayılan bir virüştür. Ankete katılan iki kişi bu soruya yanıt verecek kadar bilgi sahibi olmadıklarını belirtmiştir.

Katılımcılar; COVID-19'un belirtileri (%88,2), nasıl bulaştığı (%83,4), hastalığın nasıl önleneceği (%70,5) ve maskelerin nasıl takılacağı (%55,3) veya ellerin nasıl yıkanacağı (%48,5) gibi konularda çeşitli bilgiler de almıştır. Bunun yanı sıra, hastalık bulaşırsa ne yapmaları gerektiğini bildiklerini (%42,5), kronik hastalığı olan veya hamile kadınlar ile ilgili riskleri (%31) ve COVID-19 (%22,1) hakkında kime soru soracaklarını da bildiklerini kaydetmişlerdir.

Yeni Koronavirüs hakkında ne tür bilgiler aldınız?

birden fazla yanıt vermek mümkün

Şekil 6: COVID-19 ile ilgili alınan bilgi türleri

Göçmen /yerel topluluk üyeleri veya kadınlar/erkekler tarafından verilen cevaplarda anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. “Diğer” kategorisi altında aşağıdaki yanıtlar kaydedilmiştir: virüs ekonomik krize neden olabilir, hastalığın tedavisi yoktur, insanlar mutlaka gerekli olmadığı sürece dışarı çıkmaktan kaçınarak evde kalmalıdır. Ankete katılan dokuz kişi herhangi bir bilgi olmadıklarını söylemiştir.

COVID-19'un nasıl yayıldığı sorulduğunda, katılımcıların çoğunluğu doğru yanıt vermiştir. Katılımcılar; hastalığın virüse yakalanmış insanlar öksürdüğünde ve hapşırdığında çıkan damlacıklar yoluyla yayıldığını (%86,6) veya virüs bulaşmış kişilerle doğrudan temas yoluyla (%70,9) geçtiğini, kirlenmiş nesnelere veya yüzeylere dokunmak suretiyle (%64,6) bulaştığını veya kirliliği ellerle buruna, gözlere ve ağıza dokunmak suretiyle (%54,1) geçtiğini belirtmiştir. Öte yandan, geri kalan katılımcılar; enfeksiyona yol açan nedenlerin kan nakli (%4,1), hayvanlarla ve evcil hayvanlarla yakın temas (%7) olduğunu belirtmiş veya diğer yanıtlar (%2,1) vermiştir.

Koronavirüs nasıl bulaşır?

birden fazla yanıt vermek mümkün

Hastalığa yakalanmış insanlar öksürdüğünde ve hapşırdığında yayılan damlacıklar vasıtasıyla	3,325	(86.6%)
Virüs bulaşmış kişilerle doğrudan temas yoluyla kirlenmiş nesnelere veya yüzeylere dokunmak suretiyle	2,723	(70.9%)
Kirli ellerle buruna, gözlere ve ağıza dokunmak suretiyle	2,479	(64.6%)
Kan nakliyle	2,076	(54.1%)
Vahşi hayvanlarla temas yoluyla	157	(4.1%)
Evcil hayvanlarla temas yoluyla	139	(3.6%)
Diğer	129	(3.4%)
Temiz olmayan suyun içilmesi suretiyle	79	(2.1%)
Bilmiyor	69	(1.8%)
Yağmur vasıtasıyla	51	(1.3%)
	14	(0.4%)

Şekil 7: COVID-19'un nasıl yayıldığına ilişkin farkındalık

Listede yer almayan diğer cevaplar şunlardır: virüs yeterince dikkatli olmayan ve kısıtlamalara uymayan kişilerden/kişiler vasıtasıyla yayılır, solunum yoluyla bulaşır (havada taşınır), virüs yayan başlıca kaynaklar hastanelerdir.

Hemen hemen tüm katılımcılar; COVID-19'un başlıca belirtilerinin ateş (%94,6), öksürük (%84,7) ve nefes darlığı (%74,3) olduğunu belirtmiştir. Bahsedilen diğer semptomlar kas ağrısı (%35,2), baş ağrısı (%35,1), tat kaybı veya koku kaybı (%31,8) ve ishal (%30) idi.

Bu anketin bulguları; anket yapılan tüm yerlerde katılımcıların büyük bir çoğunluğunun COVID-19 salgını, enfeksiyon belirtileri, hastalığın nasıl yayıldığı ve hastalığa yakalanma riskini azaltma önlemleri hakkında iyi bir farkındalık düzeyine sahip olduğu gösteren OGG'leri tamamlayıcı niteliktedir. OGG katılımcıları; hastalığının yaygın belirtilerinin ateş, kuru öksürük, boğaz ağrısı, koku ve tat duygusunun kaybı ve solunum güçlüğü olduğunu ifade etmiştir. Virüs; öksürme ve hapırma sırasında ortaya çıkan damlacıklar yoluyla yayılabilmekte ya da kirliliği ellerle gözlere veya ağız dokunarak bulaşabilmektedir. Hava yoluyla bulaşmanın yanı sıra, enfeksiyona yakalanmış kişi ile fiziksel temas da hastalığın bulaşmasına yol açabilmektedir.

OGG katılımcılarına göre, artık daha fazla sayıda insan hastalık hakkında farkındalığa sahiptir ve salgının erken aşamalarına kıyasla yeterli bilgiye sahiptir. Bununla birlikte, Mersin gibi bazı yerlerde, göçmenler arasında COVID-19 hakkında farkındalık düzeyi, yerel topluluklara kıyasla daha düşüktür. Bunun temel nedeni, dil engelidir. Bu engel; göçmenlerin bilgiye erişimini, daha sağlıklı davranışları benimsemelerini ve önlem alma motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Koronavirüs enfeksiyonunun başlıca belirtileri nelerdir?

birden fazla yanıt vermek mümkün

Ateş	3,632	(94.6%)
Öksürük	3,254	(84.7%)
Nefes darlığı ve nefes alma güçlükleri	2,854	(74.3%)
Kas ağrısı	1,351	(35.2%)
Baş ağrısı	1,346	(35.1%)
Tat veya koku duygusu kaybı	1,222	(31.8%)
İshal	1,152	(30.0%)
Diğer	124	(3.2%)
Bilmiyor	52	(1.4%)
Belirti göstermez	35	(0.9%)

Şekil 8: COVID-19'un belirtileri

Sözü edilen diğer belirtiler: grip benzeri belirtiler, genel halsizlik.

COVID-19 salgınına önlemeye yönelik tedbirlerle ilgili olarak, katılımcıların çoğu doğru yanıt vermiştir: ellerin su ve sabunla yıkanması (%90,4), dışarı çıkarken maske takmak (%84,6), sosyal mesafe tedbirine uymak (%82,2), el dezenfektanı kullanmak (%57,8), öksürürken ve hapşırırken uyulması gereken kurallara uymak (%49,4). Diğer katılımcılar, hastalığa yakalanmış bir kişiye (%31,3) bakarken maske takma ve yüzeyleri temizlemek için dezenfektan (%15,9) kullanma yanıtlarını vermiştir.

Koronavirüsün bulaşmasını nasıl önleyeceğinizi biliyor musunuz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

Eller su ve sabunla sık sık yıkanmalıdır.	3,473	(90.4%)
Dışarı çıkarken maske takılması gerekir.	3,249	(84.6%)
Dışarıdayken sosyal mesafe (1 metre) bırakılması gerekir.	3,157	(82.2%)
En az %60 alkol içeren el dezenfektanı kullanılmalıdır.	2,220	(57.8%)
Hapşırırken ya da öksürürken ağzın ve burnun kapatılması gerekir.	1,896	(49.4%)
Kirli ellerle ağza, buruna ve gözlere dokunmaktan kaçınmak gerekir.	1,360	(35.4%)
Hasta bir insana bakarken ya da hasta olduğunuzda maske takmanız gerekir.	1,201	(31.3%)
Yüzeyler dezenfektan kullanılarak temizlenmelidir.	611	(15.9%)
Diğer	79	(2.1%)
Bilmiyor	41	(1.1%)

Şekil 9: COVID-19'un nasıl önlendiğine ilişkin farkındalık

Kaydedilen diğer önleme yöntemleri: kesinlikle gerekli olmadıkça dışarı çıkmamak, kişisel hijyene dikkat etmek, diğer insanlarla buluşmaktan kaçınmak.

Anket bulguları, katılımcıların enfeksiyon riskini azaltmaya yönelik önleyici tedbirlerin farkında olduğunu bildirdikleri OGG raporlarını tamamlayıcı niteliktedir. Katılımcılar; COVID-19 ve gerekli önlemler hakkında aldıkları bilgileri aile üyeleri, arkadaşları, komşuları ve topluluk forumlarının yanı sıra WhatsApp grupları veya sosyal medya aracılığıyla işyerindeki diğer çalışanlarla da paylaştıklarını belirtmiştir.

Katılımcılar tarafından bildirilen, COVID-19 hakkında en popüler bilgi kaynakları şunlardır: TV (%66,4), hükümet yetkilileri (%38,7), Facebook (%34,8), sağlık çalışanları (%31,4), internet siteleri (%23,8), aile ve arkadaşlar (%43,3). Sözü edilen diğer kaynaklar arasında Türk Kızılay ve internet sitesi de dâhil olmak üzere sosyal medya kanalları, Türk Kızılay personeli ve gönüllüleri de yer almaktadır.

Yeni Koronavirüs hakkında nereden bilgi ediniyorsunuz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
TV	1,374 (35.8%)	1,151 (30.0%)	25 (0.7%)	0 (0.0%)
Hükümet yetkilileri	987 (25.7%)	487 (12.7%)	11 (0.3%)	1 (0.0%)
Facebook	383 (10.0%)	939 (24.5%)	16 (0.4%)	0 (0.0%)
Sağlık Çalışanları	784 (20.4%)	415 (10.8%)	6 (0.2%)	0 (0.0%)
İnternet Sitesi	387 (10.1%)	511 (13.3%)	14 (0.4%)	1 (0.0%)
Aile/komşular	377 (9.8%)	506 (13.2%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
Arkadaşlar	314 (8.2%)	460 (12.0%)	7 (0.2%)	0 (0.0%)
WhastApp	253 (6.6%)	428 (11.1%)	9 (0.2%)	0 (0.0%)
Instagram	426 (11.1%)	235 (6.1%)	8 (0.2%)	0 (0.0%)
Twitter	433 (11.3%)	120 (3.1%)	7 (0.2%)	1 (0.0%)
Türk Kızılay sosyal medya hesapları ve internet sitesi	184 (4.8%)	241 (6.3%)	2 (0.1%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay personeli/gönüllüleri	155 (4.0%)	251 (6.5%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
Broşürler/el ilanları	251 (6.5%)	131 (3.4%)	2 (0.1%)	0 (0.0%)
Radyo	104 (2.7%)	11 (0.3%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Diğer	44 (1.1%)	43 (1.1%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Topluluk liderleri	75 (2.0%)	12 (0.3%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Dini Liderler	19 (0.5%)	12 (0.3%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)

Şekil 10: COVID-19 ile ilgili bilgi kaynakları, statüye göre

OGG'lere katılan kişiler; COVID-19 hakkında bilgileri sosyal medya platformları (Facebook, WhatsApp, Twitter, YouTube), TV, Sağlık Bakanlığı, devlet kurumları, gazeteler, internet siteleri, radyo, STK'lar, Türk Kızılay ve sosyal medya kanalları da dâhil olmak üzere benzer kaynaklardan aldıklarını bildirmiştir. Ayrıca broşürler, arkadaşlar, aile, camiler, doktorlar, sağlık çalışanları ve Türk Kızılay personeli veya gönüllüleri gibi diğer bilgi kaynaklarından da söz etmişlerdir. Kahramanmaraş ve Kocaeli'nde yerel halk; COVID-19 hakkında Türkiye'de bilgi veren mobil uygulama Hayat Eve Sığar'ı da kullanmaktadır.

Çoğu alanda, sosyal medya (Facebook, WhatsApp ve Instagram) ve TV hem göçmen hem de yerel halk arasında popüler bilgi kaynaklarıdır. Facebook (%24,5) ve WhatsApp (%11,1) kullanımı göçmenler arasında biraz daha yüksek olmakla birlikte; TV programları çoğunlukla Türkçe olduğundan ve yerel halk için dil engeli bulunmadığından, TV, yerel topluluk üyeleri (%35,8) daha erişilebilir bir kaynak olmuştur.

Ankete katılanlardan %95,6'sı, COVID-19 hakkında bilgi alma konusunda herhangi bir zorlukla karşılaşmadıklarını ifade etmiştir. Öte yandan, zorluk yaşayan kişiler (170 kişi) güvenilir bilgileri nereden alacaklarını bilmediklerini (%65,3), internet erişimine sahip olmadıklarını (%20,6) ve sosyal medya kanallarının ana dillerinde sınırlı ölçüde bilgiye sahip olduğunu (%10,6) belirtmiştir. Yerel topluluk üyeleri; bilgiye erişimin önündeki en önemli engellerden birinin hangi kaynakların güvenilir bilgi sağladığını bilmemek (%45,3) olduğunu belirtirken göçmenler için başlıca engeller internete erişimin olmayışı (%15,9) ve sosyal medyada ana dillerinde yeterli bilgi olmamasıdır (%7,6). Bu yanıtlar da erkek katılımcılar arasında, kadın katılımcılara kıyasla daha yaygındı.

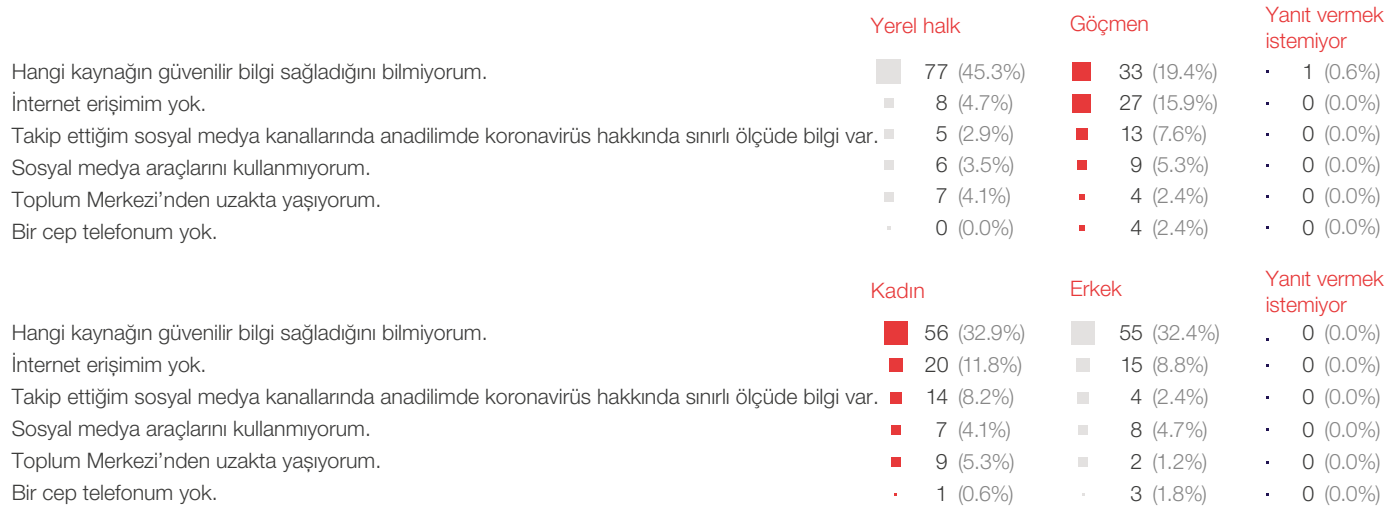
Yeni Koronavirüs hakkında bilgi almanızı engelleyen veya güçleştiren bir şey var mı?

Şekil 11: Bilgi almanın önündeki engeller

Yanıtınız evet ise, bu engeller nelerdir?

Birden fazla yanıt verilebilir; 170 katılımcı

Şekil 11a: Bilgi almanın önündeki engeller, devam sorusu

Ankara, Kahramanmaraş, Kocaeli, Mardin ve Şanlıurfa'daki göçmen topluluklardan gelen OGG katılımcıları, dilin, bilgiye erişimin önündeki en önemli engellerden biri olduğunu belirtmiştir. Diğer yerlerde, topluluk üyeleri; Türk Kızılay Toplum Merkezlerinden veya diğer kurumlardan hem Arapça hem de Türkçe bilgi alabilmektedir. Birçok göçmen ailede, okula giden çocuklar, COVID-19 ile ilgili bilgileri Türkçeden Arapçaya çevirerek ve açıklayarak ailelerine destek olmaktadır. Bursa'da maddi koşulları kötü olan göçmenlerin internete erişim konusunda güçlük çektiği kaydedilmiştir. Bu da sosyal medya veya internet siteleri üzerinden bilgiye ulaşmalarını zorlaştırmaktadır. Bazı göçmenler Arapça okuma yazma bilmemektedir ve bu da yazılı bilgilere erişmelerini engelleyebilmektedir.

Ankete katılanlar için en güvenilir bilgi kaynakları hükümet yetkilileri (%46,9), TV (%44,3), sağlık çalışanları (%34,8) ve doktorlar (%22,3) idi. Diğer kanallar arasında Facebook (%16,6), aile ve arkadaşlar (%23,3), internet siteleri (%13,2) ve Türk Kızılay (%21,4) de yer almaktaydı. Göçmenler, yerel topluluklara mensup katılımcılara kıyasla bu kaynaklara daha fazla güvenmektedir.

Yeni Koronavirüs ile ilgili bilgi almak için en çok hangi bilgi kaynağına/kime güveniyorsunuz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Genel	Yerel halk	Göçmen
Hükümet yetkilileri	1,801 (46.9%)	1,084 (28.2%)	704 (18.3%)
TV	1,702 (44.3%)	839 (21.8%)	839 (21.8%)
Sağlık Çalışanları	1,336 (34.8%)	817 (21.3%)	512 (13.3%)
Doktorlar	855 (22.3%)	473 (12.3%)	373 (9.7%)
Facebook	636 (16.6%)	107 (2.8%)	525 (13.7%)
Aile/komşular	520 (13.5%)	196 (5.1%)	321 (8.4%)
İnternet Sitesi	506 (13.2%)	177 (4.6%)	327 (8.5%)
Türk Kızılay sosyal medya hesapları ve internet sitesi	420 (10.9%)	160 (4.2%)	258 (6.7%)
Türk Kızılay personeli/gönüllüleri	403 (10.5%)	106 (2.8%)	296 (7.7%)
Arkadaşlar	377 (9.8%)	121 (3.2%)	254 (6.6%)
WhastApp	307 (8.0%)	72 (1.9%)	228 (5.9%)
Broşürler/el ilanları	286 (7.4%)	168 (4.4%)	115 (3.0%)
Twitter	281 (7.3%)	203 (5.3%)	74 (1.9%)
Instagram	207 (5.4%)	104 (2.7%)	101 (2.6%)
Diğer	122 (3.2%)	68 (1.8%)	52 (1.4%)
Topluluk liderleri	73 (1.9%)	51 (1.3%)	21 (0.5%)
Radio	63 (1.6%)	52 (1.4%)	10 (0.3%)
Dini Liderler	19 (0.5%)	12 (0.3%)	6 (0.2%)

Şekil 12: Güvenilir bilgi kaynakları

Katılımcılar, OGG'lerde güvendikleri bilgi kaynaklarının aile, arkadaşlar, doktorlar ya da sağlık çalışanları, Sağlık Bakanlığı ve diğer devlet kurumları, Türk Kızılay Toplum Merkezleri, topluluk liderleri, Muhtarlar⁵, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve STKlar olduğunu belirtmiştir. Bursa, Bağcılar, Kahramanmaraş, Mersin, Kayseri ve Sultanbeyli'deki katılımcılar, bilgi alma konusunda güvendikleri kanallardan biri olarak dini liderlerden de bahsetmiştir. Toplulukları olumlu davranışları uygulamaya teşvik etme ve sağlıkla ilgili tavsiyelere uymanın önemini açıklama konularında dini liderler, sürece dâhil edilmelidir. OGG katılımcıları, kilit mesajların ya da duyuruların Muhtarlar tarafından paylaşılmasının, hastalığın yayılımının durdurulması için önleyici tedbirlerin alınmasının önemini pekiştirme konusunda oldukça etkili olabileceğini öne sürmüştür.

OGG katılımcıları, toplulukların; SMS, online toplantılar, telefon, sosyal medya platformları ve Türk Kızılay personeli ya da gönüllülerinin yanı sıra, yerel ya da ulusal TV kanalları (TRT1), haber kanalları (TRT News A News) ve Arapça TV kanallarından da bilgi almayı tercih ettiğini belirtmiştir. Gaziantep ve Kocaeli illerinde, katılımcılar; COVID-19'la ilgili konuşmak, önleyici tedbirler alınması için insanların farkındalığını arttırmak ve dinleyicilerin sorularını cevaplamak amacıyla, Türk Kızılay Facebook ya da diğer sosyal medya kanalları üzerinden doktorlarla canlı yayınlar yapmasını tavsiye etmiştir.

Çevremdeki kişiler, COVID-19 ile ilgili bilgileri topluluk liderlerinden ve Muhtarlardan almayı tercih ediyor.

Salih,

Türk -Erkek - 61, Adana

⁵ Muhtar – Muhtar, Türkiye'deki mahalle ya da köylerde yönetimi ve idari rolleri üstlenen seçilmiş hükümet temsilcisidir.

Katılımcıların büyük bir kısmı, yaşlıları (%85,8) ve kronik hastalığı olan kişileri (%74,1) COVID-19 enfeksiyonu konusunda en yüksek riske sahip kişiler olarak tanımlamıştır. Bahsedilen diğer kişiler ise; sağlık çalışanları (%25,9), hamile kadınlar (%22,1) ve 5 yaşın altındaki çocuklar (%15,3) olmuştur.

Enfeksiyona yakalanma riski en yüksek olan kişiler kimler?

birden fazla yanıt vermek mümkün

Yaşlılar	3,293	(85.8%)
Kronik hastalığı olanlar	2,846	(74.1%)
Sağlık çalışanları	996	(25.9%)
Hamile kadınlar	848	(22.1%)
5 yaşın altındaki çocuklar	588	(15.3%)
15 yaşına kadar ergenler	365	(9.5%)
Gençler	334	(8.7%)
Yetişkinler	301	(7.8%)
Diğer	158	(4.1%)

Şekil 13: COVID-19 bulaşma riski olan kişiler

Bağışıklık sistemi zayıf kişiler, dışarıda çalışanlar (özellikle erkekler) ve kalabalık yerlerde yaşayan/çalışan kişiler çalışmada bahsedilen diğer hassas grupları oluşturmaktadır. 20 kişi, herkesin virüse yakalanma riski olduğunu belirtirken; 12 kişi, herhangi bir hassas grup belirtememiştir.

OGG katılımcıları, herkesin enfeksiyona yakalanma riski olduğunu belirtmiştir. Ancak katılımcılar; yaşlıların (60 yaş üstü), kronik hastalığı olanların ve bağışıklık sistemi zayıf olanların hastalığa yakalanma riskinin daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların birçoğu; hamile kadınlar, sağlık çalışanları, fabrikalarda ve kamusal olanlarda çalışanlar, toplu taşıma kullananlar ve önleyici tedbirlere uymayanların (maske takmayan, kişisel hijyenini sağlamayan ya da sosyal mesafeye dikkat etmeyenler) da eşit derecede COVID-19 enfeksiyonu riski taşıyabileceğini düşünmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı, görece daha düşük risk altında olsalar da, gençler ve çocukların hastalık taşıyıcısı olabileceğinin farkındadır.

Koronavirüs hakkında doğru olup olmadığından emin olmadığınız herhangi bir şey duyduunuz mu?

OGG katılımcıları, topluluklarında COVID-19 ile ilgili çeşitli söylentilerin yayıldığını vurgulamıştır. Bu söylentiler, çoğunlukla kulaktan kulağa ve sosyal medya (Facebook, Twitter, Instagram) aracılığıyla yayılmaktadır. Bir toplumdaki yanlış anlamalar ve söylentiler, sosyal gerilim yaratabilir ya da zararlı davranışların uygulanmasına neden olabilir. Bu nedenle, toplumlara doğru bilgi sağlanarak bu söylentilere derhal müdahale edilmelidir.

Birçok yerde katılımcılar, söylentileri doğrulamak için, Sağlık Bakanlığı ve STK'ların web siteleri de dâhil olmak üzere, resmî web sitelerini kontrol ettiklerini belirtmiştir. Topluma doğru ve güvenilir bilgi sağlanması amacıyla, katılımcılar işitsel, görsel ve video formunda bilgi materyallerinin geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu materyaller, Türk Kızılay ve Sağlık Bakanlığı'nın hesapları ve web siteleri de dâhil olmak üzere, resmi sosyal medya hesaplarında, web sitelerinde ve TV kanallarında paylaşılabilir. Diğer katılımcılar, doğru bilgiyi telefon, broşür, bilgi kioskları, SMS, WhatsApp grupları ve Toplum Merkezleri aracılığıyla almak istediklerini söylemiştir.

Farklı söylenti türlerinin örnekleri ve bu söylentilerin yayıldığı yerler aşağıda listelenmiştir.

No	Söylentiler	Yer
1	Koronavirüs yok.	Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Bağcılar, Mersin
2	Koronavirüs bir şekilde size bulaşacak. Bu nedenle, önleyici tedbirlere uymanıza gerek yok.	Mardin, Kahramanmaraş
3	Maske bireyleri korumaz.	Bağcılar
4	Virüs hava ya da fiziksel temas yoluyla yayılmıyor.	Kahramanmaraş
5	Soğan, sarımsak ve zeytinyağıyla kendimizi koruyabiliriz.	Mardin
6	Maske takarsanız, hastalığa yakalanmazsınız.	Kilis
7	Koronavirüs ete bulaşabilir. Et satın almayın.	Kilis
8	Sarımsak, soğan ve kahve virüse karşı bizi korur.	Kayseri
9	Virüs yalnızca yaşlıları etkiler.	Gaziantep
10	Çocuklara koronavirüs bulaşmaz.	Bağcılar
11	Koronavirüs hamile kadınlara bulaşmaz.	Gaziantep
12	Virüs gençlere bulaşmaz.	Kayseri
13	Koronavirüs geçiren kişilerin gelecekte Alzheimer hastalığına yakalanma riski yüksektir.	Izmir
14	Koronavirüs vaka sayıları doğru değil.	Izmir, Kahramanmaraş
15	Virüs çoğunlukla kış mevsiminde yayılıyor.	Kocaeli
16	Hava ısınınca virüs ortadan kaybolur.	Kocaeli, Mardin, Bursa
17	Yağmur yağdığında virüs ölür.	Kocaeli
18	Virüs havada 15 gün kalabilir.	Kocaeli
19	Virüs yağmurla yayılabilir.	Kocaeli
20	Sumak yersek virüsü tedavi edebiliriz.	Mardin, Bursa, Kayseri, Şanlıurfa
21	Koyun kelle paça çorbası, koronavirüs tedavisine iyi gelir.	Mardin, Bağcılar, Kilis
22	Virüs mideye ulaşırsa ölür.	Mardin
23	Meyve yerseniz hasta olmazsınız.	Şanlıurfa
24	Virüs gıdalardan bulaşabilir.	Sultanbeyli

25	Hastalığı geçirenler, ikinci kez koronavirüse yakalanabilir.	Sultanbeyli
26	Adana'da geçen hafta vaka sayılarında yaşanan artış nedeniyle, Yüreğir Devlet Hastanesinde boş yatak kalmadığını duyduk. Hastalar, tedavi için başka şehirlere gönderiliyor.	Adana
27	İnsanlar sigara dumanı aracılığıyla koronavirüse yakalanabilir.	Ankara
28	Yüzme havuzlarından koronavirüse yakalanma riski yoktur.	Kahramanmaraş
29	Sirke koronavirüsü önler.	Bursa, Şanlıurfa
30	Koronavirüs tedavisi için bir aşı geliştirildi.	Ankara, Bağcılar
31	Abdest ⁶ alırsanız koronavirüs size bulaşmaz.	Bursa, Kilis, Mersin
32	Dua okursanız virüs size yaklaşmaz.	Kahramanmaraş
33	Virüsü Türkiye'ye yabancılar getirdi.	Bursa
34	Koronavirüs biyolojik silah olarak kullanılıyor.	Izmir, Mersin, Bağcılar
35	Virüs Müslümanlara bulaşmaz.	Gaziantep, Kilis, Mersin
36	Yerel halka koronavirüs bulaşmaz.	Bağcılar
37	Biz Suriye'de savaşın zorluklarını gördük ve yaşadık. Bu koronavirüs bize hiçbir şey yapamaz.	Bağcılar, Kayseri, Kilis, Mersin
38	Belli uyruktan insanlar hastalığa çok çabuk yakalanıyor. Çünkü diğer insanlarla kıyaslandığında daha dikkatsizler.	Kayseri

Tablo 2: Söylentiler ve söylentilerin yayıldığı yerler

Anket katılımcıları, kendi topluluklarında da benzer söylentiler olduğunu bildirmiştir. Aşağıda bu yanıtların bir özetini bulabilirsiniz:

- Alkol/çay/limonlu su içmek ya da sarımsak/soğan/sumak/acı biber yemek COVID-19'a karşı koruma sağlayabilir.
- Virüs biyolojik bir silahtır.
- Antibiyotikler virüs için iyi bir tedavi yöntemidir.
- Hayvanlar hastalığa yakalanabilir.
- Çok tehlikelidir.
- Maskeler virüsten koruyabilir.
- Hastalığa yakalanma oranı yaz döneminde azalacak.

⁶ Abdest, namaz kılmadan önce vücudun belli kısımların temizlenmesine dayanan İslami bir prosedürdür. Örneğin, yüzün kolların, ayakların yıkanması, başın suyla silinmesi vb.

TUTUMLAR

Veri toplama çalışmaları, İzmir Toplum
Merkezi, 7 Ağustos 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

Tutumlar dendiğinde, toplumların konuya, bu bağlamda COVID-19'a yönelik hisleri ve aynı zamanda hastalığa yönelik algıları, inançları ya da önceden edindikleri tüm fikirler kastedilir. İnsanların hastalığa yönelik tutumları nedeniyle, belli grupların damgalama ve ayrımcılığa maruz kalma riskinde olup olmadığını anlama konusunda da yardımcı olur.

Anket katılımcılarının çoğunluğu, COVID-19 'un çok tehlikeli (%84,0) olduğunu düşünürken; bir kısmı COVID-19'un "orta derecede" tehlikeli (%12,9) olduğunu ya da hiç tehlikeli olmadığını (%1.7) düşünüyor.

Sizce yeni Koronavirüs ne kadar tehlikeli?

Çok tehlikeli	3,224	(84.0%)
Orta derecede tehlikeli	496	(12.9%)
Tehlikeli değil	67	(1.7%)
Diğer	53	(1.4%)

Şekil 14: COVID-19'a ilişkin tutumlar

Aşağıdaki yanıtlar, "Diğer" kategorisi altında raporlanmıştır: Kişiden kişiye değişir; gerekli önlemler alınırsa çok tehlikeli değil; sadece bağışıklık sistemi zayıf olanlar için tehlikeli; sadece 65 yaş üstü ve/veya kronik hastalığı olanlar için tehlikeli. Yedi tane de "Bilmiyorum" cevabı raporlanmıştır.

OGG'lerin neredeyse tüm katılımcıları, COVID-19'un ölümcül ve çok bulaşıcı olduğunu, ilk bulaşmanın Çin'de olduğunu ve daha sonra diğer ülkelere yayıldığını düşünmektedir. Hatay ve İzmir'deki birkaç katılımcı, toplumlarındaki bazı kişilerin COVID-19'un politik bir sorun olduğuna ya da hiç var olmadığına inandıklarını bildirmiştir.

COVID-19'a yakalanan ya da hastalığı atlatan bir kişinin ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyacağı sorulduğunda, yerel nüfusun %21,7'si "Evet" derken, göçmen katılımcıların %8,7'si "Evet" demiştir. Bu durum, COVID-19 damgalamasının yerel nüfusta göçmen topluluklardan daha yaygın olduğunu işaret etmektedir.

Ayrımcılığa maruz kalan kişiler arasında (1.548 katılımcı), COVID-19 hastası olan ya da daha önce hastalığı atlatan kişiler (%60,1) ayrımcılığa uğradığı en çok ifade edilen kişilerdir. Bunları, COVID-19'a yakalandığı düşünülen kişiler (%55,2) takip etti. Benzer şekilde, göçmenlerle karşılaştırıldığında (sırasıyla %19,9 ve %16,7), yanıtlar, yerel nüfusta (sırasıyla %39,9 ve %38,2) önemli ölçüde daha yüksektir. Damgalandığı kabul edilen diğer kişiler; yaşlılar, Suriyeliler, sağlık çalışanları, göçmen ve yoksul insanlardır.

Topluluğunuz içinde Koronavirüs bulaşan ya da bu hastalığı atlatan kişilere farklı bir şekilde davranıldı mı veya bu nedenle ayrımcılık yapıldı mı?

	Yerel Halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Hayır	744 (19.4%)	1,106 (28.8%)	16 (0.4%)	
Evet	832 (21.7%)	335 (8.7%)	6 (0.2%)	1 (0.0%)
Bilmiyorum	156 (4.1%)	262 (6.8%)	7 (0.2%)	1 (0.0%)
Bir ölçüde	161 (4.2%)	208 (5.4%)	5 (0.1%)	

Şekil 16: COVID-19 ile ilgili olarak ayrımcılığa maruz kaldığı bildirilen kişiler

Eğer yanıtınız evet ya da bir ölçüde ise, aşağıdaki gruptan hangisi Koronavirüs nedeniyle toplumunuzda ayrımcılığa maruz kaldı?

Birden fazla cevap mümkün; 1548 katılımcı

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Koronavirüse yakalanan ya da hastalığı atlatmış herkes	■ 617 (39.9%)	■ 308 (19.9%)	• 6 (0.4%)	• 0 (0.0%)
Koronavirüse yakalandığından şüphelenilen kişiler	■ 592 (38.2%)	■ 258 (16.7%)	• 5 (0.3%)	• 0 (0.0%)
Yaşlılar	■ 258 (16.7%)	■ 109 (7.0%)	• 3 (0.2%)	• 0 (0.0%)
Suriyeliler	■ 175 (11.3%)	■ 104 (6.7%)	• 0 (0.0%)	• 1 (0.1%)
Sağlık çalışanları	■ 232 (15.0%)	■ 27 (1.7%)	• 0 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Tüm göçmenler	■ 138 (8.9%)	■ 54 (3.5%)	• 0 (0.0%)	• 1 (0.1%)
Yoksul kişiler	■ 140 (9.0%)	■ 32 (2.1%)	• 0 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Dışarıda çalışan kişiler	■ 144 (9.3%)	■ 17 (1.1%)	• 0 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Yerel halk	■ 92 (5.9%)	■ 21 (1.4%)	• 3 (0.2%)	• 1 (0.1%)
Diğer	■ 37 (2.4%)	■ 11 (0.7%)	• 0 (0.0%)	• 0 (0.0%)

Şekil 16: COVID-19 ile ilgili olarak ayrımcılığa maruz kaldığı bildirilen kişiler

Bu bulgular, katılımcıların, özellikle de yerel topluluktan katılımcıların, COVID-19'a yakalanan ya da hastalığı atlatmış kişilerin topluluk içinde ayrımcılığa uğradığını belirttiği OGG'leri genel olarak desteklemektedir. İnsanlar, hastalığın kendilerine de bulaşacağı endişesiyle hastalığa yakalanan ya da hastalığı atlatmış kişilerden uzak durmaktadır. COVID-19'u atlatan kişilerin, halen hastalığın potansiyel taşıyıcısı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, katılımcılar, sadece hastalığa yakalanan kişilerin değil, aynı zamanda bu kişilerin ailelerinin de damgalanmaya maruz kaldığı durumların örneklerini vermiştir.

Gaziantep'te yerel topluluktan bir katılımcı "Komşularımızdan biri hastalığa yakalandı ve tüm ailesi mahallede ayrımcılığa maruz kaldığını." belirtmiştir.

İzmir'de sağlık çalışanlarının çocukları için bakıcı bulmakta zorlandıkları; çünkü insanların onların çocuklarının virüsü bulaştıracağını düşündüğü bildirilmiştir. Ayrıca katılımcılar, düşük gelirli kişilerin (göçmen ve yerel halk) işyerlerine gitmek zorunda olduklarını, çünkü geçimlerini sağlamak için paraya ihtiyaçları olduğunu ve bulaşma konusunda risk oluşturduklarını belirtmiştir.

Yerel topluluklardan kişiler, virüsü yabancıların Türkiye'ye getirdiği konusunda söylentiler olduğunu ve bunların da başka ülke kökenli kişilere karşı olumsuz tutumlara yol açtığını belirtmişlerdir. Şanlıurfa, Mersin, Kocaeli ve Kayseri'de yerel topluluklardan katılımcılar, göçmenlerin hijyen ürünleri almak ya da iyi barınma koşullarında yaşamak için paraları olmadığından, insanların onların hastalığa yakalanma riskinin daha yüksek olduğuna inandığını söylemiştir. Sonuç olarak, katılımcılar, yerel halkın göçmenlerle etkileşime girmekten kaçındığı ve COVID-19'a yakalanan ya da hastalığı atlatmış göçmenlere ayrımcılık yaptığını belirtmiştir.

Kayseri'de yerel topluluktan bir katılımcı, "Hastalanan kişi bir göçmense, yerel topluluk üyeleri, iyileşse bile, o kişiyle asla bir araya gelmek istemiyor." demiştir.

Konya, Kocaeli, Kayseri, Bursa ve Gaziantep'te göçmen katılımcılar, özellikle kimlik kartları yoksa, göçmenlerin hastanelere erişimde zorluklarla karşılaştığını söylemiştir. Hastanelerde doktorlarla iletişime geçerken, dil de ek bir engel teşkil etmektedir. Birçok göçmen, hastaneye gitmeleri halinde içeri alınmayacaklarını ya da tedavi edilmeyeceklerini düşünme eğilimindedir.

Katılımcıların neredeyse tamamı, Türk Kızılay'ının online seminer ya da toplantılar düzenlemesini tavsiye etmiştir. Buradaki amaç, insanların bu konuyu tartışması ve COVID-19'a yakalanan ya da hastalığı atlatan kişilere destek olmak için ayrımcı olmayan bir tutum inşa edilmesidir.

Anket katılımcılarının üçte ikisinden biraz fazlası (%67,1), COVID-19'a yakalanabileceğinden endişe ettiğini belirtmiştir. Bu, hem göçmenler (%33,2) hem de yerel halk arasında (%33,3) en büyük endişelerden birini oluşturmaktadır. İşini kaybetme (%9) ya da işsiz kalmış olma (%9,1), kirayı/faturayı ödeyememe (%9,4), maddi gücün haneye gıda (%6,4) ve hijyen ürünleri (%3,9) almaya yetmemesi konularındaki korkular, göçmeler arasında yerel halka göre daha yüksek çıkmıştır. Bu endişeler, erkekler arasında da kadınlara göre daha yüksektir.

Koronavirüs hakkında sizi en çok endişelendiren veya kaygılandıran şey nedir?

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Koronavirüse yakalanma korkusu	■ 1,278 (33.3%)	■ 1,274 (33.2%)	• 23 (0.6%)	• 0 (0.0%)
Koronavirüs nedeniyle işini kaybetme korkusu	■ 312 (8.1%)	■ 345 (9.0%)	• 2 (0.1%)	• 0 (0.0%)
Virüse yakalanma endişesiyle hastanelere gitme korkusu	■ 348 (9.1%)	■ 294 (7.7%)	• 5 (0.1%)	• 0 (0.0%)
Koronavirüs nedeniyle işini kaybetmiş olmak	■ 231 (6.0%)	■ 349 (9.1%)	• 2 (0.1%)	• 1 (0.0%)
Ev kirası/faturaları ödeyememek	■ 204 (5.3%)	■ 360 (9.4%)	• 1 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Hiçbir endişem ya da kaygım yok	■ 239 (6.2%)	■ 264 (6.9%)	• 3 (0.1%)	• 1 (0.0%)
Aileye yetecek gıda satın almaya maddi gücümün yetmemesi	■ 183 (4.8%)	■ 244 (6.4%)	• 1 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Hastaneler kabul etmez endişesi nedeniyle sağlık hizmetlerine erişim korkusu	■ 218 (5.7%)	■ 163 (4.2%)	• 5 (0.1%)	• 1 (0.0%)
Çocukların online eğitime erişim sağlaması	■ 155 (4.0%)	■ 138 (3.6%)	• 2 (0.1%)	• 0 (0.0%)
Diğer	■ 211 (5.5%)	■ 80 (2.1%)	• 2 (0.1%)	• 1 (0.0%)
Çocukların online eğitimden faydalanamaması	■ 168 (4.4%)	■ 114 (3.0%)	• 2 (0.1%)	• 0 (0.0%)
Hijyeni sağlamak için hijyen ürünleri satın alamamak	■ 129 (3.4%)	■ 150 (3.9%)	• 0 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Yeni iş bulma/günlük ya da haftalık işler	■ 95 (2.5%)	■ 136 (3.5%)	• 1 (0.0%)	• 0 (0.0%)
Hastaneye gidecek yeterli paranın olmaması	■ 104 (2.7%)	■ 94 (2.4%)	• 0 (0.0%)	• 0 (0.0%)

Şekil 17: COVID-19 ile ilgili endişeler ve kaygılar

Anket katılımcıları; aile üyelerinin hasta olmasından, çocuklarının hastalanmasından, bir aile üyesinin ölmesinden ve hastalığın daha yaygın hale gelmiş/gelecek olmasından endişe ettiklerini de belirtmiştir.

Bu bulgular, OGG'lerde ifade edilenlerle benzerlik göstermektedir. Tüm yerlerde katılımcılar, özellikle aile üyeleri arasında kronik hastalığı olan ya da yaşlı kişilerin bulunduğu insanlar, en büyük korkularının kendilerinin ya da aile üyelerinin COVID-19'a yakalanması olduğunu söylemiştir. Katılımcıların bir kısmı, mevcut işlerini kaybetmekten endişe ederken, diğer katılımcılar COVID-19 nedeniyle iş bulamama konusunda endişe etmekteydi. Düşük gelirli ve mali durumu kötü olan haneler, aileleri ve çocukları için yeterli hijyen materyali ya da gıdayı maddi olarak karşılayamamaktadır.

Kocaeli'de yerel topluluktan bir katılımcı "Hastalığa yakalanırsam işsiz kalabilirim" demiştir.

Katılımcılar ayrıca; hastanelere gitme, gelecekte okulların tekrar açılması, semptom göstermeyen birine temas nedeniyle hastalığa yakalanma ya da hastalık sebebiyle bir aile üyesinin ölüm haberini alma konularındaki korkularını da belirtmiştir. Diğer katılımcılar, düzenli olarak işyerlerine gittikleri için, hastalığa yakalanmaktan ya da aile üyelerinden birine hastalığı bulaştırmaktan korktuklarını söylemiştir. Birçok ebeveyn, kayıp okul zamanını telafi etmek için düzenlenen online ve uzaktan eğitim programlarına çocuklarının erişim sağlayamayacağından endişe ediyordu.

Ayrıca insanlar; pandeminin ne kadar süreceği, durumun ne zaman iyiye gideceği ve aşı ya da etkin tedavinin ne zaman bulunacağı konularıyla ilgili de endişeliler. Mardin'de yerel topluluktan bir katılımcı "Belirsizlikten dolayı endişeliyim" diyerek gelecekle ilgili korkularını dile getirmiştir.

UYGULAMALAR

Veri toplama çalışmaları, Şanlıurfa
Toplum Merkezi, 5 Ağustos 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

Uygulamalar, topluluğun bilgi ve tutumlarını eylemleri aracılığıyla gösterme yolları anlamına gelir. Bu KAP değerlendirmesi, insanların COVID-19 hakkındaki bilgilerini tedbir almak için nasıl kullandıklarını ve hastalığı önlemek amacıyla kendilerini ve ailelerini korumak için ne yaptıklarını belirler. Bu bölüm, kendileri ya da ailelerinin bir üyesi hastalığa yakalanırsa topluluğun ne yapacağını anlaşılması konusunda da yardımcı olur.

Anket katılımcılarının çok büyük bir kısmı (%94,3), COVID-19'a yakalanma riskini önlemek için, günlük hayatlarında bazı tedbirler aldıklarını söylemiştir. Katılımcıların %4'ü sadece bazen tedbir aldığını belirtirken, yalnızca %1,7'si hastalıkla ilgili hiçbir şey yapmadığını söylemiştir.

Enfeksiyon riskini önlemek için günlük yaşamınızda herhangi bir önlem alıyorsunuzuz?

Evet	■	3,621	(94.3%)
Bazen	■	155	(4.0%)
Hayır	■	64	(1.7%)

Şekil 18: Önleyici tedbirleri uygulama ihtimali

Tedbir almadığını söyleyenler (64 katılımcı) birçok neden belirtmiştir. Örneğin; önleyici tedbirlerin nasıl alınacağını bilmemek (%50), bu uygulamaların riski önleme konusunda etkili olacağına inanmamak (%20,3) ve sabun ya da dezenfektanı maddi açıdan karşılayamamak (%14,1). Diğerleri; çok fazla birbiriyle çelişen bilgi olduğunu (%12,5) ya da aile üyelerinin işe gitmek için dışarı çıkmak zorunda olduğunu (%12,5) ve bu nedenle güvenlik tedbirlerine uyamadığını söylemiştir.

Gerekli önlemler almıyorsanız bunun nedeni nedir?

Birden fazla cevap mümkün; 64 katılımcı

Önleyici tedbirlerin nasıl alınacağını bilmiyorum.	■	32	(50.0%)
Bu uygulamaların hastalığa yakalanma riskini önleyeceğine inanmıyorum.	■	13	(20.3%)
Sabun ya da dezenfektan kullanamıyorum; çünkü maddi gücüm bunları almaya yetmiyor.	■	9	(14.1%)
Birbiriyle çelişen çok fazla bilgi var. Bu yüzden, neyin doğru olduğunu anlamak zor.	■	8	(12.5%)
Aile üyelerim çalışmak ya da iş aramak için dışarı çıkmak zorunda.	■	8	(12.5%)
Diğer.	■	6	(9.4%)
Önleyici tedbirlerle ilgili bilgileri anlamıyorum.	■	6	(9.4%)

Şekil 19: Önleyici tedbirlerin alınmama nedenleri

Önlem aldığını söyleyen katılımcılar (3.776 katılımcı), kendilerini ve ailelerini korumak için attıkları bazı farklı adımları tanımlamıştır: sabunla elleri yıkamak (%90), dışarı çıkarken maske takmak (%87), sosyal mesafeyi korumak (%78,7), el dezenfektanı kullanmak (%56,1) ve öksürürken ya da hapşırırken ağzı ve burnu kapatmak (%48,6).

Yanıtınız evet ise ya da bazen ise, son günlerde size ve ailenize Koronavirüs bulaşmasını önlemek için neler yaptınız?

Birden fazla cevap mümkün; 3776 katılımcı

Su ve sabunla sık sık elleri yıkamak	3,399	(90.0%)
Dışarı çıkarken maske takmak	3,286	(87.0%)
Dışarıdayken sosyal mesafeyi (1 metre) korumak	2,971	(78.7%)
En az %60 alkol içeren el dezenfektanı kullanmak	2,117	(56.1%)
Öksürürken ya da hapşırırken ağzı ve burnu kapatmak	1,836	(48.6%)
Hastaysam ya da hastalığın bulaştığı birine bakım sağlıyorsam maske takmak	957	(25.3%)
Ağza, buruna ve gözlere kirli ellerle dokunmaktan kaçınmak	955	(25.3%)
Eldiven giymek	710	(18.8%)
Yüzeyleri temizlemek için dezenfektan kullanmak	629	(16.7%)
Diğer	97	(2.6%)

Şekil 20: COVID-19'u önlemek için alınan tedbirler

Bu anket sonuçları, OGG bulgularıyla iyi bir uyum içindedir. OGG katılımcıları, hastalığa yakalanma risklerini önlemek amacıyla, günlük hayatlarında gerekli tedbirleri aldıklarını söylemiştir. Bunlar arasında; elleri sık sık sabunla yıkamak ya da el dezenfektanı kullanmak, kişisel hijyeni sağlamak, evde kalmak ve gerekmedikçe dışarı çıkmaktan kaçınmak, yüzeyleri sterilize etmek ve evi dezenfektanla temizlemek, maske takmak ve dışarıdayken sosyal mesafeyi korumak gibi tedbirler bulunmaktadır.

Katılımcılar, COVID-19'a ilişkin risklerin azaltılması için en önemli eylemlerin; elleri sık sık sabunla ve en az 20 saniye yıkamak, sağlıklı gıdalar tüketmek, maske takmak, kişisel hijyeni sağlamak ve dışarıdayken sosyal mesafeyi korumak olduğunu vurgulamıştır. Kalabalıklardan kaçınmak ve öksürme kurallarını uygulamak da COVID-19 enfeksiyonu olasılığını düşürme yöntemleri olarak paylaşılmıştır.

Kayseri, Kilis ve Mersin'deki katılımcılar, çok ciddi bir hastalıkları olmadığı sürece hastaneye gitmekten kaçındıklarını ve akrabalarının evlerine yaptıkları ziyaretleri de azalttıklarını söylemiştir. Ancak, katılımcılar, kendi topluluklarında kötü ekonomik koşullarda yaşayan, iş için dışarı çıkmak zorunda olan ve bu önlemleri alamayan kişiler olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılar, kötü ekonomik koşullarda yaşayan kişilerin çoğunlukla maske, eldiven ve dezenfektan gibi hijyen ürünleri maddi açıdan karşılayamadığını ve bu durumun hastalığa yakalanma risklerini arttırdığını söylemiştir.

Veri toplama çalışmaları, Hatay Toplum Merkezi, 27 Temmuz 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

Anket katılımcıların neredeyse dörtte üçü (%74,2), önleyici tedbir alma konusunda herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmiştir. Zorluklarla karşılaştıklarını söyleyen katılımcılar bazı örnekler vermiştir: aile üyelerinin iş için dışarı çıkmak zorunda olması, özellikle erkekler (%7,9) ya da etraflarında önlem almalarını istemeyen insanların sosyal baskılarını aşmalarının gerekmesi -bu özellikle yerel nüfusta görülen bir durumdu (%9,2). Göçmenler (%8,1), sabun ve dezenfektanları maddi olarak karşılama konusunda yaşadıkları zorluklardan bahsetmiştir.

Bu tür önleyici tedbirler alma konusunda herhangi bir zorlukla karşı karşıya kalıyor musunuz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Yerel halk	Göçmen	Diğer
Önlem alma konusunda herhangi bir zorluk ya da güçlükle karşılaşmıyorum	■ 1,409 (36.7%)	■ 1,412 (36.8%)	• 27 (0.7%)
Evde kalmak zor, çünkü ben/ailemin bir üyesi iş için dışarı çıkmak zorundayım/zorunda	■ 256 (6.7%)	■ 256 (6.7%)	• 6 (0.2%)
Etrafımda önlem almamı istemeyen kişileri bilgilendirmek zorundaydım	■ 353 (9.2%)	■ 153 (4.0%)	• 1 (0.0%)
Sabun ya da dezenfektanları maddi olarak karşılamam zor	■ 114 (3.0%)	■ 312 (8.1%)	• 4 (0.1%)
Diğer	■ 120 (3.1%)	■ 101 (2.6%)	• 2 (0.1%)
	Kadın	Erkek	Yanıt vermek istemiyor
Önlem alma konusunda herhangi bir zorluk ya da güçlükle karşılaşmıyorum	■ 1,462 (38.1%)	■ 1,387 (36.1%)	• 1 (0.0%)
Evde kalmak zor, çünkü ben/ailemin bir üyesi iş için dışarı çıkmak zorundayım/zorunda	■ 214 (5.6%)	■ 302 (7.9%)	• 2 (0.1%)
Etrafımda önlem almamı istemeyen kişilere var. Bu durumla başa çıkmak zorundayım	■ 248 (6.5%)	■ 257 (6.7%)	• 2 (0.1%)
Sabun ya da dezenfektanları maddi olarak karşılamam zor	■ 221 (5.8%)	■ 209 (5.4%)	• 0 (0.0%)
Diğer	■ 131 (3.4%)	■ 91 (2.4%)	• 1 (0.0%)

Şekil 21: Önleyici tedbirlerin alınması konusunda karşılaşılan zorluklar

Aşağıdaki zorluklar “Diğer” kategorisi altında listelenmiştir: maske takmada zorluk yaşamak (hem genel anlamda hem astım gibi durumlarda), maske almak için yeterli paranın olmaması, diğer insanların gerekli önlemleri almaması (örneğin; maske takmaması, ellerini yıkamaması, sosyal mesafeyi korumaması)

OGG katılımcıları, yüksek seviyelerdeki farkındalığa rağmen, birçok yerde topluluk üyelerinin, salgının ilk aşamalarıyla karşılaştırıldığında önleyici tedbirlere uymaya daha az eğilimli olduğunu belirtmiştir. Örneğin Hatay’da, sokağa çıkma yasaklarının sona ermesinin ardından, insanlar enfeksiyon riskinin azaldığını düşündü ve bu nedenle, sağlıkla ilgili tavsiyelerle daha az ilgilendiler. Gaziantep, Mardin, Mersin, Kilis ve Kayseri’de katılımcılar, sağlıklı insanların hastalığa yakalanmayacağını ve hastalığı bulaştırmayacağını düşünme eğilimindediler. Birkaç kişi de, COVID-19’un var olmadığına dair düşüncelerden bahsetti. Sıcak havalarda maske kullanmanın verdiği rahatsızlığın yanı sıra, insanların maskeleri doğru şekilde takmadığına ilişkin gözlemler de belirtilmiştir. Aylar süren sosyal izolasyondan ve aylarca evde kaldıktan sonra, birçok insan, halka açık alanlara gitmeye başladı. Sonuç olarak, toplu taşıma araçları kalabalıklaşmaya başladı ve sosyal mesafe her yerde korunamadı. Kahramanmaraş ve Kayseri’de, gençlerin sağlığa ilişkin tavsiyelere uyma konusunda daha isteksiz olduğu, bu durumun da hastalığa yakalanma ve hastalığı taşıma riski oluşturduğu belirtildi. Adana ve Kahramanmaraş’ta göçmen katılımcılar, kişileri el sıkışarak karşılama ya da evde misafir ağırlama gibi kültürel normlar nedeniyle, sosyal mesafenin korunmasının zor olabileceğini açıklamıştır. Buna ek olarak, sosyal medyadaki yanlış bilgi ve söylentiler, sağlık konusunda doğru bilgiyi de baltalamıştır. COVID-19’un sıcak havada azalacağı gibi söylentiler, insanların sağlıklı uygulamaları benimsemeleri hususunda inanç ve davranışlarını etkilemektedir. Daha fazla kişi işyerlerine döndüğü için, farkındalığın artırılması ve insanların ofiste güvenlik ve temizliği sağlamaya devam etme motivasyonunun yeniden canlandırılması gerekmektedir.

Bursa, Kahramanmaraş, Sultanbeyli ve Hatay’daki OGG katılımcıları; sağlığa ilişkin tavsiyeleri takip etme, kişisel hijyeni sağlama ve önleyici tedbirler alma konularında kadınların erkeklere göre daha dikkatli olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Mersin ve Şanlıurfa’da yerel topluluktan katılımcılar, erkeklerin kadınlara göre daha fazla toplu taşıma kullandığını, işe gitmek için dışarı çıktığını ve bu nedenle, hastalığa yakalanma risklerinin arttığını söylemiştir. Adana’daki OGG katılımcıları arasındaki göçmenler, topluluklarında kaderci davranan ve bu nedenle zayıf tedbirler alan bazı göçmenler olduğunu bildirmiştir. Ayrıca yerel topluluk tarafından, göçmenlerin hastalığa yakalanma riskinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Bunun nedeni; ekonomik koşullarının kötü olması, hijyen ürünlerini maddi olarak karşılayamamaları ve dil engeldir.

Kendileri ya da ailelerinden biri semptom gösterirse ne yapacakları sorulduğunda, katılımcıların büyük bir kısmı, hastaneye gideceklerini (%78,4) belirtmiştir. Diğer katılımcılar, tavsiye almak için bir doktorla iletişime geçeceklerini (%40,5), kendilerini izole edeceklerini (%31,6) ya da arkadaşları ve akrabalarından tavsiye isteyeceklerini (%10,1) belirtmiştir. Bu yanıtlar, tutarlı bir şekilde, yerel nüfustan kişilerde göçmenlere göre daha yüksektir.

Siz ya da aile üyelerinizden biri bu hastalığın belirtilerini gösterirse ne yaparsınız?

birden fazla yanıt vermek mümkün

Hastaneye giderim.	3,009	(78.4%)
Tavsiye almak için bir doktorla ya da hastaneyle iletişime geçerim	1,554	(40.5%)
Kendimi başkalarından izole edebilmek için evde kalırım	1,213	(31.6%)
Akrabalarım/arkadaşlarımdan ne yapabileceğim hakkında tavsiye isterim	388	(10.1%)
Diğer	71	(1.8%)
Marketten ilaç alırım	34	(0.9%)
Hayatıma normal bir şekilde devam ederim	32	(0.8%)
Dini bir lidere giderim	23	(0.6%)
Hiçbir şey yapmam	13	(0.3%)

Şekil 22: COVID-19 belirtileri olduğunda atılacak adımlar

Diğer cevaplar arasında; 112'yi ararım, 184'ü ararım, ambulans çağırırım, kendimi izole ederim bulunmaktadır. Üç kişi, böyle bir durumda ne yapacağını bilmediğini söylemiştir.

Veri toplama çalışmaları, Gaziantep
Toplum Merkezi, 29 Temmuz 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

BİLGİ İHTİYAÇLARI VE İLETİŞİM KANALLARI

Veri toplama çalışmaları, Konya Toplum
Merkezi, 6 Ağustos 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

Bilgi ihtiyaçları & toplulukların bilgi almak ve Türk Kızılay ile geri bildirim paylaşmak için tercih ettikleri kanallar

Burada amaç, toplulukların COVID-19 ile ilgili hangi bilgileri istediği ya da hangi bilgilere ihtiyaç duyduğunu ve bu bilgiyi hangi iletişim kanalından almayı tercih ettiğini değerlendirmektir. Ayrıca bu bölüm, toplulukların Türk Kızılay sosyal medya kanallarını ne kadar iyi kullandığını, neyin geliştirilebileceğini ve soru sormak ya da geri bildirim paylaşmak için toplulukların Türk Kızılay'ına nasıl erişmeyi tercih ettiğini anlamayı hedefler.

Katılımcıların yarısından biraz fazlası (%55), COVID-19 ile ilgili daha fazla bilgiye ihtiyacı olmadığını söylemiş olsa da, geriye kalan %45'lik kısım bilgiye ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulan konular arasında aşağıdakiler bulunmaktadır: COVID-19 enfeksiyonunun semptomları (%14,2), güvenilir bilgi kaynakları (%11,9), COVID-19'un bulaşma yolları (%11,3) ve hastalıktan korunma yolları (%9,3).

Yeni Koronavirüs ile ilgili hangi bilgilere ihtiyaç duyuyorsunuz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

Herhangi bir bilgiye ihtiyacım yok	2,113	(55.0%)
Yeni koronavirüs hastalığının belirtileri	547	(14.2%)
Güvenilir bilgi kaynakları	458	(11.9%)
Nasıl Bulaştığı	434	(11.3%)
Kendinizi hastalıktan nasıl korursunuz	357	(9.3%)
Evde hastalığa yakalanmış birine nasıl bakarsınız	339	(8.8%)
Kronik hastalığı olan insanlar için önlemler	314	(8.2%)
Semptomlarınız varsa yapmanız gerekenler	231	(6.0%)
Semptomlarınız varsa hangi hastaneye gitmelisiniz	225	(5.9%)
Koronavirüs ile ilgili kimlere soru yöneltebilirsiniz	195	(5.1%)
Hamile Kadınlar için önlemler	191	(5.0%)
Diğer	189	(4.9%)
Nereden ücretsiz psikososyal destek alabilirsiniz?	168	(4.4%)
Nasıl/Ne zaman maske kullanılmalı	165	(4.3%)
Vefa sosyal destek hizmetlerini nasıl alabilirsiniz	149	(3.9%)
Eller nasıl yıkanmalı	123	(3.2%)
Türk Kızılay'ına nasıl ulaşabilirsiniz	87	(2.3%)
Uzaktan eğitim programına nasıl erişebilirsiniz	73	(1.9%)
Evde çamaşır suyu/dezenfektan nasıl kullanılır	52	(1.4%)

Şekil 23: Topluluklarının şu anda ihtiyaç duydukları bilgiler

Gerekli diğer bilgiler: Koronavirüsün ikinci/üçüncü dalgasının gelip gelmeyeceği, COVID-19'un gerçek olup olmadığı, test ve tedavi süreçlerinin ne olduğu, her şehirdeki vaka sayısının ne olduğu, pandeminin ne zaman biteceği ve sokağa çıkma yasakları hakkındaki bilgiler.

Tüm OGG katılımcıları, insanların COVID-19 enfeksiyonunun herhangi bir yeni semptomu, kişisel hijyenin nasıl sağlanacağı, maskelerin nasıl ve ne zaman kullanılacağı ve bir kişi iyileştikten sonra ne yapılması gerektiği hakkında bilgiye ihtiyaç duyduklarını söylemiştir. Katılımcılar, toplulukların önleyici tedbirler hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmiştir. Buna rağmen, sokağa çıkma kısıtlaması sonrası benimseyebilecekleri koruyucu davranışlar konusunda farkındalığın artırılması gerektiğini ve insanların güvenli ve sağlıklı uygulamaları benimsemek için daha fazla teşvike ihtiyaç duyduklarını vurgulamıştır. Katılımcılar insanların kendi kendilerini koruyabilmesi için; COVID-19'un varlığı, riskleri, nasıl yayılabileceği ve halka açık alanlarda maske takmanın ve sosyal mesafenin önemi hakkında bilgilerin yayılması gerektiğini söylemiştir. Bunun, özellikle yaşlılar ve kronik hastalığı olan kişiler gibi yüksek risk altındakiler için olduğu kadar, toplumdaki gençler için de önemli olduğu belirtilmiştir. OGG katılımcıları, temel bilgilerin yayılmasının etkilerinin en üst noktaya çıkarılması ve önleyici tedbirlerin önemini vurgulanması için, Türk Kızılay'ının kamu kurumlarıyla işbirliği yapmasını önermiştir.

Gelişen durum göz önünde bulundurulduğunda, topluluklar, Türkiye'deki her şehirdeki COVID-19 vakalarının sayısı, hastalığa yakalanmış kişileri tedavi etmek için hangi hastanelerin nerede mevcut olduğu, bu hastanelere nasıl kabul edilecekleri hakkındaki bilgilerle ilgilendiklerini belirtmiştir. Ayrıca katılımcılar, Türk Kızılay'ının kan desteği ile ilgili bilgilerle ve hastaları tedavi etmek için aşılar ve ilaçlar da dâhil olmak üzere COVID-19'a ilişkin her türlü güncellenmiş bilgiyle de ilgilendiklerini belirtmiştir.

Katılımcılar, gençlerin riskleri ve enfeksiyondan korunmak için atılması gereken adımları anlamalarına yardımcı olmak için, COVID-19 hakkında çocuklara yönelik içinde görseller barındıran bilgi materyallerinin geliştirilmesi ve dağıtılmasının gerekli olduğunu söylemiştir.

OGG katılımcıları, ayrıca topluluk üyelerini ve çocukları sağlıklı davranışlar sergilemeye teşvik etmek için, Türk Kızılay tarafından online eğitimler ya da seminerlerin düzenlenmesi gerektiğini önermiştir. Aynı zamanda, toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilmek için Türk Kızılay ya da diğer STK'lar tarafından psikososyal destek (PSS) oturumlarının sayısının artırılması önerilmiştir.

Toplum bilgilendirme ihtiyacı olduğu diğer konular; kıyafetleri nasıl dezenfekte edebilecekleri, evlerini nasıl yeterince temizleyebilecekleri ve çevreyi nasıl temiz ve güvenli tutabilecekleri bulunmaktadır. Katılımcılar ayrıca, onların deneyimlerini daha iyi anlamak ve kendi yaşamlarına uygulayabilecekleri dersler almak için, iyileşen COVID-19 hastalarının deneyimlerini dinlemekle de ilgilendiklerini belirtmiştir.

Ankete katılanların yarısından fazlası, COVID-19 ile ilgili bilgileri Türk Kızılay'ından telefon aracılığıyla almayı tercih edeceklerini söylemiştir (%58,6). Destek olabilecek diğer kanallar ve oranları şu şekildedir: SMS (%29,6), Türk Kızılay Facebook (%23,8) ve WhatsApp (%20,3). Göçmenler; telefonu (%29,6), Türk Kızılay Facebook sayfasını (%15,4), WhatsApp'ı (%12,5) Türk Kızılay personeli ve gönüllülerini (%5,8) yerel nüfustan daha ağırlıklı bir şekilde tercih etmiştir. Yerel topluluklardan insanlar ise; SMS (%15), TV (%9,6) ve Türk Kızılay Instagram sayfası, Twitter hesabı, web sitesini (%23,5) daha ağırlıklı bir şekilde tercih etmiştir.

Koronavirüs hakkında Türk Kızılay'ından nasıl bilgi almak istersiniz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Telefon	1,099 (28.6%)	1,137 (29.6%)	15 (0.4%)	1 (0.0%)
SMS	576 (15.0%)	550 (14.3%)	10 (0.3%)	2 (0.1%)
Türk Kızılay Facebook sayfası	310 (8.1%)	590 (15.4%)	15 (0.4%)	0 (0.0%)
WhatsApp	289 (7.5%)	481 (12.5%)	7 (0.2%)	1 (0.0%)
TV	370 (9.6%)	208 (5.4%)	9 (0.2%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Instagram hesabı	306 (8.0%)	184 (4.8%)	6 (0.2%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Web sitesi	301 (7.8%)	185 (4.8%)	6 (0.2%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Personeli/gönüllüleri	207 (5.4%)	221 (5.8%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Twitter hesabı	297 (7.7%)	95 (2.5%)	5 (0.1%)	1 (0.0%)
Doktorlar	203 (5.3%)	146 (3.8%)	3 (0.1%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay YouTube kanalı	170 (4.4%)	157 (4.1%)	5 (0.1%)	0 (0.0%)
Sağlık Bakanlığı/Resmi Kamu Siteleri	210 (5.5%)	95 (2.5%)	2 (0.1%)	0 (0.0%)
Broşürler/kitapçıklar	170 (4.4%)	113 (2.9%)	3 (0.1%)	0 (0.0%)
Çevrimiçi toplantılar/seminerler	64 (1.7%)	60 (1.6%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
Diğer	43 (1.1%)	21 (0.5%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Radyo	25 (0.7%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Toplum liderleri	18 (0.5%)	7 (0.2%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Dini Liderler	6 (0.2%)	5 (0.1%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)

Şekil 24: Bilgi almak için tercih edilen iletişim kanalları

Bahsedilen diğer iletişim yöntemleri arasında; e-posta, e-devlet, halka açık yerler (örneğin Metro) yer almıştır. 11 kişi, Türk Kızılay'dan herhangi bir bilgi almak istemediklerini söylemiştir.

OGG katılımcıları, COVID-19 hakkında bilgi almak istedikleri sosyal medya platformları da (WhatsApp, Facebook, Instagram ve YouTube) dâhil olmak üzere işitsel, görsel ve video formunda bilgi materyallerinin farklı dillerde yayınlanabileceği birkaç yol önermiştir. Tercih edilen diğer kanallar, TV (başlıca haber kanalları ve TRT Arapça), SMS, telefon görüşmeleri, radyo, bilgi kioskları, broşürler ve kamu kurumları, Sağlık Bakanlığı ve Türk Kızılay'ının resmi internet siteleri olmuştur. Türk Kızılay tarafından düzenlenen online eğitimler, seminerler ya da sosyal medyada canlı oturumlar da, farkındalığı artırma yolları olarak dile getirilmiştir.

Kilis, Kayseri ve Gaziantep'te, birçok katılımcı Türk Kızılay Toplum Merkezinde yüz yüze etkileşimi tercih edeceklerini söylerken, diğerleri özellikle yaşlılarla bilgi paylaşmaya yardımcı olacak ev ziyaretlerini önermiştir. Şanlıurfa, Kocaeli ve Konya'da,

katılımcılar COVID-19 ile ilgili bilgileri paylaşmak için WhatsApp grupları oluşturulmasını önermiştir. Sosyal medya gençler arasında oldukça popülerken, televizyonun yaşlılar için daha erişilebilir olduğu anlaşılmıştır. Katılımcılar, özellikle okuma yazma bilmeyen çocuklar ve yaşlılar için işitsel, görsel ve video formunda bilginin yazılı bilgiden daha etkili olduğunu vurgulamıştır. Şanlıurfa’da, katılımcılar, videolarda işaret dilinin kullanılmasının işitme engelli kişiler için oldukça faydalı olabileceğini söylemiştir. COVID-19 hakkındaki bilgileri yaymak için sosyal medya platformlarının kullanımının en üst düzeye çıkarılması önerilmiştir.

Toplu taşıma araçlarına ya da cami, okul veya market gibi çeşitli kurumlara yakın ekranlarda ve sokaklardaki reklam panolarında, videolar ya da infografikler şeklinde görsel bilgiler sergilenebilir. COVID-19 ile ilgili afiş ve broşürlerin, duvarlara asılması veya işyerlerinin, fabrikaların, kamusal alanların ve toplulukların yaşadığı alanların yakınında dağıtılması önerilmektedir. Adana’da, göçmenler, COVID-19 ve COVID-19’u önlemenin “14 kuralı”⁷ hakkındaki bilgilerin, göçmenlerin yaşadığı mahallelerde megafonlarla duyurulmasını önermiştir.

COVID-19 hakkında, çocuklar için görseller ya da videolar içeren ve onların riskleri anlamalarına ve enfeksiyondan kaçınmak için gerekli önlemleri almalarına yardımcı olacak daha fazla bilgi materyalinin kullanılması önerilmiştir. Bazı katılımcılar, bu konuda çocuklarla iletişim kurmak için TRT Çocuk gibi TV kanallarının faydalı olabileceğini önermiştir.

Türk Kızılay’dan bilgi almak için dil tercihinin ilişkin olarak, yanıt veren kişiler kabaca yarı yarıya bölünmüştür. Yanıt verenlerin %48,5’i (yerel topluluklardan olanlar) Türkçeyi ve %47,4’ü Arapçayı (göçmenler) tercih etmektedir. Ankete katılanların yaklaşık %4,8’i İngilizce, Kürtçe ve Farsça da dâhil diğer dillerden bahsetmiştir.

OGG’lerde, katılımcıların çoğu Türkçe, Arapça ve İngilizce bilgi almayı tercih ettiklerini söylemiştir. Mersin ve Mardin’de kimileri Kürtçeyi tercih ederken Bursa’da birkaç kişi Rusçadan bahsetmiştir.

Toplum Merkezi, başlangıçta COVID-19 ile ilgili bilgiyi Arapça ve Türkçe paylaşan tek kuruluştur. Sonrasında, diğer kuruluşlar bu iki dilde bilgi paylaşmaya başladı.

Fevzi,

Erkek Göçmen- 37, Bursa

Hangi dilde bilgi almayı tercih edersiniz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Türkçe	■ 1,862 (48.5%)	■ 399 (10.4%)	• 24 (0.6%)	• 2 (0.1%)
Arapça	■ 119 (3.1%)	■ 1,822 (47.4%)	• 21 (0.5%)	• 1 (0.0%)
İngilizce	■ 50 (1.3%)	• 50 (1.3%)	• 9 (0.2%)	• 2 (0.1%)
Diğer	■ 28 (0.7%)	• 16 (0.4%)	• 3 (0.1%)	• 0 (0.0%)
Farsçaa	• 2 (0.1%)	• 24 (0.6%)	• 1 (0.0%)	• 0 (0.0%)

Şekil 25: Bilgi almak için tercih edilen dil

Kürtçe tercih edilen “Diğer” dil olarak bildirilmiştir.

⁷ “14 kural” – Bu kurallar, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı’nın insanların COVID-19’u önleyebilmesi için önemle vurguladığı önleyici tedbirlerdir. 14 kuralın açıklaması bu bağlantıda bulunabilir.

Katılımcılara Türk Kızılay sosyal medya kanallarını takip edip etmedikleri ya da web sitesini ziyaret edip etmedikleri sorulduğunda, yerel nüfusun %26,6'sı "Hayır" cevabını verirken, göçmenlerin %19,3'ü hayır demiştir. Göçmenlerin %26,3'ü, yani dörtte birinden biraz fazlası, yerel topluluklardan insanların da %19'u, Türk Kızılay sosyal medya kanallarını ya da web sitesini takip ettiklerini söylemiştir. Türk Kızılay sosyal medya platformlarını takip edenler arasında (1.752 katılımcı) göçmenlerin daha büyük bir kısmı (%62,1), Türk Kızılay Facebook ve Toplum Merkezi sayfalarını ziyaret etmiştir. Bu oran yerel topluluklarda %25,6'dır. Türk Kızılay'ını hem Instagram ve Twitter hesapları hem de genel ve Toplum Merkezi hesabı, yerel topluluklarda (%52,4) göçmenlere (%28,3) nazaran daha popülerdir.

Koronavirüs hakkında bilgi almak için Türk Kızılay'ının sosyal medya hesaplarını (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube) ve internet sitesini takip ediyormusunuz?

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Hayır	1,021 (26.6%)	741 (19.3%)	16 (0.4%)	1 (0.0%)
Bazen	141 (3.7%)	160 (4.2%)	8 (0.2%)	
Evet	731 (19.0%)	1,010 (26.3%)	10 (0.3%)	1 (0.0%)

Şekil 26: COVID-19 ile ilgili bilgileri almak için Türk Kızılay'ının sosyal medya hesaplarını kullanma sıklığı

Yanıtınız evet ise, hangi platformları takip ediyorsunuz?

Birden fazla cevap mümkün; 1752 katılımcı

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Türk Kızılay Toplum Merkezi Facebook sayfası	239 (13.6%)	635 (36.2%)	5 (0.3%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Instagram hesabı	210 (12.0%)	453 (25.9%)	3 (0.2%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Toplum Merkezi Instagram hesabı	294 (16.8%)	129 (7.4%)	3 (0.2%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Twitter hesabı	218 (12.4%)	187 (10.7%)	2 (0.1%)	1 (0.1%)
Türk Kızılay Toplum Merkezi Twitter hesabı	233 (13.3%)	66 (3.8%)	1 (0.1%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay YouTube kanalı	174 (9.9%)	112 (6.4%)	1 (0.1%)	1 (0.1%)
Diğer	77 (4.4%)	108 (6.2%)	1 (0.1%)	0 (0.0%)
	16 (0.9%)	22 (1.3%)	2 (0.1%)	0 (0.0%)

Şekil 26a: COVID-19 ile ilgili bilgileri almak için Türk Kızılay'ının sosyal medya hesaplarını kullanma sıklığı (devam sorusu)

Katılımcıların (2.088 katılımcı) bu sosyal medya kanallarını takip etmemelerinin ana nedeni bu kanallardan haberdar olmamalarıydı. Bu farkındalık eksikliği yerel nüfusta (%37,9), göçmenlere göre (%26,8) daha yüksekti. Göçmenlerin için başlıca sebepler internet erişiminin olmaması (%3,4) ya da içeriğin Arapça ya da ana dillerinde olmamasıydı (%5,3).

Yanıtınız hayır ise ya da bazen ise, bunun nedenleri nelerdir?

Birden fazla cevap mümkün; 2088 katılımcı

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Türk Kızılay'ının sosyal medya platformları/web sitesini bilmiyorum	791 (37.9%)	559 (26.8%)	21 (1.0%)	1 (0.0%)
Diğer	245 (11.7%)	135 (6.5%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
İçerikler benim ihtiyaçlarıma uygun değil	98 (4.7%)	61 (2.9%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay sosyal medyasına erişim için internetim yok	50 (2.4%)	72 (3.4%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
İçerikler Arapça değil	2 (0.1%)	70 (3.4%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
İçerikler ana dilimde değil (Arapça ve Farsçadan başka)	4 (0.2%)	39 (1.9%)	2 (0.1%)	0 (0.0%)
İçerikler açık ve kolay anlaşılır değil	7 (0.3%)	17 (0.8%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Kelimeleri/dili anlamak kolay değil	1 (0.0%)	9 (0.4%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
İçerikler Farsça değil	0 (0.0%)	3 (0.1%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
Resimler/görseller kolay anlaşılır değil	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)

Şekil 27: Türk Kızılay'ının sosyal medya hesaplarını kullanmama veya bazen kullanma nedenleri

“Diğer” kategorisi altında şu yanıtlar verilmiştir: başka platformları ve Sağlık Bakanlığı web sitesini takip ediyorum, düşünmedim, nadiren sosyal medya kullanıyorum, internetim yok, akıllı telefonum yok.

Anket sonuçları katılımcıların geniş bir kısmı tarafından teyit edildi. Anketi yanıtlayan birkaç göçmen Türk Kızılay sosyal medya kanallarını takip ettiklerini söylemiştir. Yerel topluluğun katılımcılarının büyük çoğunluğu, Türk Kızılay platformlarından ve Türk Kızılay web sitesinden ya da bunların COVID-19 ile ilgili bilgi paylaşımı yaptıklarından haberdar olmadıklarını söylemiştir. Katılımcılar, bu Türk Kızılay kanallarının toplulukları bilgilendirmek ve insanların COVID-19 hakkında bilgiye erişimini sağlamak için daha geniş çapta tanıtılmasını önermiştir.

COVID-19 hakkında Türk Kızılay tarafından yayınlanmış videolardan faydalı bilgiler ediniyorum.

Ammar,

Erkek Göçmen- 41, Kahramanmaraş

Katılımcılar, COVID-19 ile ilgili güncellenmiş ya da geliştirilmiş bilgilerin Türk Kızılay sosyal medya kanallarında paylaşılması ve Arapça içeriğin artırılması gerektiğini belirtmiştir. Türk Kızılay sosyal medya platformlarını takip eden katılımcı göçmenler arasında en popüler olan Facebook’u; Instagram, Twitter ve YouTube takip etmiştir. Anketlerde görüldüğü üzere, Instagram ve Twitter yerel topluluk üyeleri tarafından daha geniş bir ölçüde kullanılmıştır.

Göçmen katılımcıların çoğu, sosyal medya platformlarına erişimde internet olanaklarının azlığı, sosyal medya hesaplarının ya da akıllı telefonlarının olmaması ve Türk Kızılay sosyal medya hesaplarının Arapça olup olmadığını bilmemek gibi çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Konya, Kilis, Mersin ve Şanlıurfa’daki katılımcılar Türk Kızılay Toplum Merkezi web sitesinden ya da web sitesindeki bilgilerin Arapça olduğundan haberdar olmadıklarını söylemiştir. Kocaeli ve İzmir’deki az sayıda katılımcı ya Sağlık Bakanlığında bilgi aldıklarını ya da haber kanallarını takip ettiklerini; bu nedenle Türk Kızılay sosyal medya hesaplarından daha fazla bilgiye ihtiyaç duymadıklarını belirtmiştir.

Ankete katılanların neredeyse dörtte üçü (%72,4), soru sormak veya geri bildirim paylaşmak için Türk Kızılay ile telefonla iletişime geçmeyi tercih edeceklerini söylemiştir. Bu tercih yerel topluluklarda (%36,5) ve göçmenlerde (%35,3) benzerken; kadınlar (%37,5) erkeklerden (%34,8) biraz daha ağırlıklı bir şekilde telefonu tercih etmiştir. Yerel nüfusla karşılaştırıldığında, göçmenler WhatsApp’ı (%15,4), SMS’i (%8,2), Türk Kızılay Facebook sayfasını (%8,6), ve Türk Kızılay Toplum Merkezinde yüz yüze etkileşimi (%6,2) tercih etmiştir.

Koronavirüs hakkında Türk Kızılay’ına soru sormak veya geri bildirim paylaşmak isterseniz, bunu nasıl yapmayı tercih edersiniz?

birden fazla yanıt vermek mümkün

	Yerel halk	Göçmen	Diğer	Yanıt vermek istemiyor
Telefon	1,403 (36.5%)	1,356 (35.3%)	20 (0.5%)	1 (0.0%)
WhatsApp	395 (10.3%)	590 (15.4%)	14 (0.4%)	1 (0.0%)
SMS	293 (7.6%)	315 (8.2%)	10 (0.3%)	1 (0.0%)
Türk Kızılay Web sitesi	375 (9.8%)	144 (3.8%)	5 (0.1%)	1 (0.0%)
Türk Kızılay Facebook sayfası	147 (3.8%)	332 (8.6%)	5 (0.1%)	0 (0.0%)
Toplum Merkezinde yüz yüze görüşme	228 (5.9%)	237 (6.2%)	2 (0.1%)	0 (0.0%)
Toplum Merkezinde personel/gönüllülerle yüz yüze görüşme	250 (6.5%)	212 (5.5%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
Toplum Merkezinde geri bildirim/şikâyet kutuları	76 (2.0%)	77 (2.0%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
Zoom/Skype vasıtasıyla online toplantılar	63 (1.6%)	49 (1.3%)	1 (0.0%)	0 (0.0%)
Diğer	62 (1.6%)	15 (0.4%)	2 (0.1%)	1 (0.0%)

	Kadın	Erkek	Yanıt vermek istemiyor
Telefon	1,441 (37.5%)	1,336 (34.8%)	3 (0.1%)
WhatsApp	518 (13.5%)	481 (12.5%)	1 (0.0%)
SMS	303 (7.9%)	316 (8.2%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Web sitesi	259 (6.7%)	266 (6.9%)	0 (0.0%)
Türk Kızılay Facebook sayfası	205 (5.3%)	278 (7.2%)	1 (0.0%)
Toplum Merkezinde yüz yüze görüşme	232 (6.0%)	235 (6.1%)	0 (0.0%)
Toplum Merkezinde personel/gönüllülerle yüz yüze görüşme	244 (6.4%)	219 (5.7%)	0 (0.0%)
Toplum Merkezinde geri bildirim/şikâyet kutuları	72 (1.9%)	81 (2.1%)	1 (0.0%)
Zoom/Skype vasıtasıyla online toplantılar	57 (1.5%)	56 (1.5%)	0 (0.0%)
Diğer	35 (0.9%)	45 (1.2%)	0 (0.0%)

Şekil 28: Türk Kızılay’ına soru sormak veya geri bildirim paylaşmak için tercih edilen iletişim kanalı

Anket bulgularında olduğu gibi, OGG katılımcıları, COVID-19 hakkında soru sormak veya geri bildirim paylaşmak için Türk Kızılay ile telefon veya WhatsApp ile iletişime geçmeyi tercih edeceklerini söylemiştir. Bahsedilen diğer kanallar arasında ise 168 çağrı merkezi numarası⁸, özel tahsis edilmiş COVID-19 yardım hattı, SMS veya e-posta, Türk Kızılay Facebook veya diğer sosyal medya sayfaları ya da COVID-19'la ilgili ayrı bir Türk Kızılay web sayfası bulunmaktadır.

Ankara, Bursa, Hatay, Gaziantep, Mardin ve Konya gibi pek çok yerdeki katılımcılar, Türk Kızılay Toplum Merkezlerini ziyaret ederek ya da personel/gönüllüleri ile görüşerek geri bildirimlerini yüz yüze paylaşmayı tercih edeceklerini söylemiştir. Katılımcılar, Toplum Merkezlerinde görüşmenin veya telefonla konuşmanın özellikle göçmenler için faydalı olabileceğini, çünkü bu şekilde Türk Kızılay tercümanlarından faydalanabileceklerini söylemiştir. Katılımcılar, Zoom veya Skype aracılığıyla online toplantıların soru sormak ve önemli endişeleri paylaşmak için de faydalı olabileceğini eklemiştir. Şanlıurfa, Kilis, Mersin, Konya ve Bursa'daki katılımcılar ayrıca Türk Kızılay'ının bu KAP değerlendirmesine benzer şekilde anketler yapmasını veya toplulukları bilgilerle desteklemek ve COVID-19 hakkında soru sormalarını sağlamak amacıyla bir mobil uygulama geliştirmesini önermiştir.

Veri toplama çalışmaları, Şanlıurfa Toplum Merkezi, 10 Ağustos 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

⁸ Türk Kızılay 168 çağrı merkezi, Sosyal Uyum Yardım Programının (SUY) nakit yardım programı içerisindeki faydalanıcılar için ücretsiz bir yardım hattı sağlamaktadır. SUY başvuru süreçlerinde bilgi sağlama, geri bildirim ve şikâyet alma ve belirli bazı hususların takip edilip çözülmesini amaçlamaktadır.

COVID-19 hakkında herhangi bir yorumunuz veya geri bildiriminiz varsa bizimle paylaşabilirsiniz

OGG katılımcıları, Türk Kızılay'ının COVID-19 salgını üzerine eğilme çabalarını takdir ettiklerini söylemiştir. Özellikle katılımcılar, bu KAP değerlendirmesinin bir parçası olarak yürütülen online OGG'lerin yararlı olduğunu vurgulamış ve başka insanların COVID-19 ile ilgili durumlarını ve endişelerini açıkça tartışabilmeleri için daha fazla çalışma yapılmasını talep etmişlerdir.

Türk Kızılay'ından buna benzer daha fazla online tartışma ve değerlendirme yapmasını istiyoruz. Bu tartışmalar sayesinde endişelerimizi dile getirebiliyoruz ve eksik yönlerimizi anlayabiliyoruz.
Fatma, Kadın Göçmen – 39, Kilis

Mevcut durumda birçok insan işini kaybetti. Katılımcılar Türk Kızılay'ının işsiz kalan bu insanlara destek arayabilecekleri kurumlar veya işverenlerle ilgili bilgi sağlayarak daha uygun hizmetler vermesini önermiştir. Kocaeli ilinde iş belirsizliği nedeniyle Kızılaykart (SUY⁹) programındaki göçmenlere daha fazla destek sağlanması önerilmiştir.

Katılımcılar, ayrıca Türk Kızılay'ının COVID-19, önleyici tedbirler ve topluluklar için hijyen teşviki ile ilgili aylık ya da haftalık online daha fazla eğitim düzenlemesini önermiştir. Katılımcılar, toplumda maske, hijyen setleri, gıda kolileri ve psikososyal desteğe olan ihtiyacı artmakta olduğunu ve hastalığın yayılmasını önlemek ve

etkisini azaltmak için ruhsal sağlık desteği de dâhil ilgili hizmetlerin gerekli olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Türk Kızılay'ının özellikle göçmenler tarafından yönetilen yerel STK'larla işbirliği yapmasını ve bu salgına yanıt vermek için ortak projeler veya faaliyetler uygulamasını tavsiye etmişlerdir.

İnsanların, özellikle Suriyeli çocukların uzaktan eğitim programına (EBA) erişebilmeleri ve programdan yararlanabilmeleri için desteğe ihtiyaç duydukları anlaşılmıştır. Ayrıca, risklerin ve önleyici tedbirlerin anlatılması için çocuklara yönelik COVID-19 bilgi materyallerinin ve diğer online faaliyetlerin geliştirilmesi ve düzenlenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. OGG katılımcıları, Türk Kızılay'ının insanlar için online ya da dışarıda sosyal uyum faaliyetler düzenlemesini tavsiye etmiş ve istendiği takdirde Türk Kızılay faaliyetlerini desteklemek için gönüllü olabileceklerini de belirtmişlerdir.

OGG katılımcıları, yaz sıcaklığı ve nem nedeniyle restoranların, kafelerin, alışveriş merkezlerinin, kuaför salonlarının ve şehirlerarası seyahatlerin kademeli olarak açılarak kısıtlamaların hafifletilmesiyle birlikte artık birçok insanın dışarıya, sosyal mesafeye veya maske takmaya dikkat etmeden çıktıklarının farkına varmışlardır. İnsanlar COVID-19 hakkında bilgi sahibi olsalar da, COVID-19'un varlığı ve riskleri hakkında halkı bilinçlendirme faaliyetlerinin halen pekiştirilmesi gerektiği söylenmiştir. İnsanların inançlarını etkileyen, sosyal gerilim yaratan ve zararlı davranışların sergilenmesine sebep olan hastalıkla ilgili yanlış algılamalar ve söylentiler de gündeme getirilmiştir. Katılımcılar, topluluklara yaymak ve sosyal medyada paylaşmak üzere, söylentiler de dâhil COVID-19 ile ilgili daha fazla bilgi materyalinin Türkçe ve Arapça olarak geliştirilmesini önermiştir. Bu materyallerin, fiziksel olarak yazılı ve çevrimiçi formatlarda olması önerilmiştir. Salgının ikinci dalgası ile ilgili birçok endişeyi dile getiren katılımcılar, insanların tavsiye edilen sağlıklı davranışları takip etmelerini sağlamak için yerel yetkililer tarafından sıkı önlemler alınması gerektiğini vurgulamıştır.

⁹ Avrupa Birliği fonlaması, IFRC ve Türk Kızılay arasındaki ortaklık vasıtasıyla Sosyal Uyum Yardımı (SUY) Programı Türkiye'deki 1,7 milyondan fazla göçmene aylık nakit yardımıyla insani destek sağlayıp onların yiyecek, kira ve fatura gibi temel ihtiyaçlarını karşılamalarına olanak vermektedir.

TAVSİYELER

Veri toplama alışmaları, Adana Toplum
Merkezi, 29 Temmuz 2020

Fotoğraf: Türk Kızılay

No	Aktiviteler	BEİ ürünleri / Kanalları
1	<p>İnsanları pozitif davranışları benimsemeye teşvik etmek için topluluklara kilit bilgileri yayın. Belirlenen bazı konu başlıkları şunlardır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kısıtlama sonrası kendimizi nasıl koruruz • COVID-19'un herhangi bir yeni semptomu • Kişisel hijyeni nasıl sağlarız • Nasıl ve ne zaman maske kullanılır • Maskelerin önemi ve sosyal mesafe • Kimler risk altında? • Bir kişi COVID-19'dan iyileştikten sonra yapılması gerekenler • Koronavirüsün varlığı, riskleri ve nasıl yayıldığı • Türkiye'deki şehirlerde COVID-19 vakalarının sayısı • Nerede hangi hastanelere gidilmeli • Bu hastanelere nasıl kabul edilirdir • Aşı ve ilaçlarla ilgili bilgi • Çocuklar için COVID-19 hakkında bilgi • Giysilerimiz ve evlerimiz nasıl dezenfekte edilir • İşyerinde nasıl temiz ve güvenli kalabiliriz • Türk Kızılay kan desteği ile ilgili bilgi • Türk Kızılay sosyal medya kanalları ve web sitesi ile ilgili bilgi 	<p>Toplum Merkezi sosyal medyasında, Türk Kızılay web sayfasında, COVID-19 ile ilgili kullanılmak üzere, farklı dillerde (örneğin Türkçe, Arapça, Kürtçe ve İngilizce) E-broşürler ve videolar (eğer uygulanabilirse işaret dili desteğiyle); Danışma Kurulu, Genç Danışma Kurulu üyeleri CBHFA gönüllüleri ile Toplum Merkezindeki WhatsApp/Facebook grupları aracılığıyla paylaşılacak BEİ materyalleri.</p>
2	<p>Belirlenen yerlerde söylentilere/doğru bilinen yanlışlara müdahale</p>	<p>Türk Kızılay Toplum Merkezi sosyal medya hesaplarında ve Türk Kızılay web sayfasında COVID-19 hakkında her lokasyona özgü E-Bülten, farklı dillerde (örneğin Türkçe, Arapça, Kürtçe ve İngilizce) E-Broşür ve videolar; Danışma Kurulu, Genç Danışma Kurulu Üyeleri, CBHFA gönüllüleri ile Toplum Merkezindeki WhatsApp/Facebook grupları aracılığıyla paylaşılacak BEİ materyalleri.</p>
3	<p>COVID-19 hastalığının önlenmesi ve hijyenin artırılması hakkında CBHFA gönüllüleri ve Türk Kızılay personeliyle online seminerler düzenleyin</p>	<p>Zoom/Skype görüşmeleri aracılığıyla</p>
4	<p>Genel sağlık davranışlarının tanıtımını teşvik etmek ve uygulanabilir doğru bilgilerle yanlış bilgileri ele almak için toplum üzerinde etki sahibi olan kişileri (Örneğin topluluk liderleri/dini liderler/Muhtarlar) kullanarak online bilgi seminerleri düzenleyin</p>	<p>Zoom/Skype görüşmeleri aracılığıyla</p>

¹⁰ Genç Danışma Kurulu– Danışma Kurulu gibi her Türk Kızılay Toplum Merkezinde yerel ve göçmen çocuklardan oluşan birer genç danışma kurulu oluşturulmuştur. Genç danışma kurulu, Türk Kızılay'ının hizmetleri ile ilgili bilgi paylaşabileceği üyelerine onları etkileyen hususları dile getirebilmeleri için imkân tanyan ve merkezdeki gençlik faaliyetlerinin tasarımına katılımlarına olanak sağlayan bir platformdur.

5	Toplum liderleri, doktorlar, dini liderler, toplum gönüllüleri gibi toplum hayatına etki eden kişilerle bilgi materyalleri hazırlayın (görseller ve/veya videolar)	Türk Kızılay Toplum Merkezi sosyal medya hesaplarında, Türk Kızılay web sayfasında, COVID-19 ile ilgili kullanılmak üzere, farklı dillerde (örneğin Türkçe, Arapça, Kürtçe ve İngilizce) E-broşürler ve videolar (eğer uygulanabilirse işaret dili desteğiyle); Danışma Kurulu, Genç Danışma Kurulu Üyeleri CBHFA gönüllüleri ile Toplum Merkezindeki WhatsApp/Facebook grupları aracılığıyla paylaşılacak BEİ materyalleri..
6	Kilit bilgileri yaymak, BEİ materyallerini paylaşmak ve bilgi eksikliklerini anlamak için Toplum Merkezlerinde mevcut topluluk forumları, Danışma Kurulu ve Genç Danışma Kurulu ile online toplantılar düzenleyin.	Türk Kızılay Toplum Merkezlerinden Aylık Raporlar
7	COVID-19 ile ilgili damgalama ve yabancı düşmanlığını ele almaya odaklanarak yerel diyalogu ve sosyal uyumu teşvik edin.	Zoom/Skype görüşmeleri aracılığıyla
8	COVID-19' la ilgili damgalama ve yabancı düşmanlığı hakkında bilgi materyalleri (görseller ve/veya videolar) geliştirin.	Türk Kızılay Toplum Merkezi sosyal medya hesaplarında ve Türk Kızılay web sayfasında COVID-19 hakkında farklı dillerde (örneğin Türkçe, Arapça, Kürtçe ve İngilizce) E-Broşür ve videolar; Danışma Kurulu, Gençlik Kulübü üyeleri CBHFA gönüllüleri ile Toplum Merkezindeki WhatsApp/Facebook grupları aracılığıyla paylaşılacak BEİ materyalleri.
9	Topluluk geri bildirimlerini, sorularını, şikâyetlerini ve söylentileri toplamak ve bunlara yanıt vermek için mevcut araçları kullanın ve uygun olduğu hallerde iletişim kanallarını adapte edin.	Toplum Geri bildirimine ilişkin rapor
10	Düzenli aralıklarla en yüksek risk altında olanları, sağlıklı davranışın önündeki engelleri, bilgi ihtiyaçlarını, tercih edilen/güvenilen iletişim kanallarını ve risklerle ilgili topluluk algısını belirlemek için düzenli aralıklarla Bilgi, Tutum ve Uygulamalar (KAP) değerlendirmesi gerçekleştirin.	Özet ve detaylı değerlendirme raporu

1868’de kurulan Türkiye Kızılay Derneği, Türkiye’deki en büyük insani yardım kuruluşlarından biridir.

Ülke çapında 400 şubelik ağa sahip olan Türk Kızılay, Türkiye’de ve denizaşırı ülkelerde yaşayan hassas durumdaki insanlara destek sağlamaktadır.

Türk Kızılay, dokuz bölgesel ve 25 yerel afet yönetim ve lojistik merkezine sahiptir.

Türk Kızılay’ın misyonu, “Proaktif bir kurum olarak afetlerde ve olağan dönemde ihtiyaç sahiplerine yönelik yardım sağlamak, toplumda yardımlaşmayı geliştirmek, güvenli kan teminini gerçekleştirmek ve zarar görülebilirliği azaltmaktır.”

Türk Kızılay, çeşitli insani yardım faaliyetlerini uygulamakta IFRC, ICRC ve Ulusal Dernekler, BM ve diğer iş ortakları tarafından desteklenmektedir.

Türk Kızılay, sosyal yardımın geliştirilmesine katkının yanı sıra, yerlerinden edilmiş topluluklar için barınma, beslenme ve sağlık hizmetleri, psikososyal destek, kan hizmeti, afete müdahale faaliyetleri, uluslararası yardımlar, sosyal hizmetler, ilkyardım, eğitim ve gençlik, geçim kaynağı geliştirme ve koruma hizmetleri sağlamaktadır.

Daha fazla bilgi için lütfen bizimle irtibata geçin:

Türk Kızılay Toplum Temelli Göç Programları

Kamil Erdem Güler
Program Koordinatörü
kamil.guler@kizilay.org.tr

Semih Paslı
Sosyal Uyum Sorumlusu
CEA Odak Kişisi
semih.pasli@kizilay.org.tr

Mehmet Akdaş
Sosyal Uyum Sorumlusu
CEA Odak Kişisi
mehmet.akdas@kizilay.org.tr

IFRC – Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), gönüllülük esasıyla çalışan, dünyanın en büyük insani yardım ağıdır. Dünya çapında 190 Ulusal Kızılhaç ve Kızılay Derneği üyemizle, yılda 160.7 milyon insana uzun vadeli hizmet ve gelişim programı sunarak ve bunun yanında 110 milyon insana afet müdahale ve erken iyileştirme programlarıyla ulaşmaktayız. Zor durumda kalan kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak ve hayatlarını geliştirmek için afetler ve sağlık sorunlarından önce, sırasında ve sonrasında müdahalelerde bulunuyoruz. Bunu milliyet, ırk, cinsiyet, dini inanç, sınıf ve siyasi görüş gözetmeksizin yapıyoruz.

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC)

Shafiquzzaman Rabbani
Program Koordinatörü,
IFRC Türkiye
shafiquzzaman.rabbani@ifrc.org

Sayeeda Farhana
Toplum Katılımı ve Hesap
Verebilirlik (CEA) Delegesi,
IFRC Türkiye
sayeeda.farhana@ifrc.org

COVID-19’A İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE UYGULAMA (KAP) DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

COVID-19'A İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE UYGULAMA (KAP) DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

www.kizilaytoplummerkezleri.org